

**Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu
Apsaimniekošanas programma 2023 – 2025**

Rīgas pašvaldības aģentūra
“Rīgas pieminekļu aģentūra”

2023. gada jūlijā

Saturs

1. Ievads	5
2. Brīvības piemineklis	5
3. Rīgas Brāļu kapi.....	7
4. Apsaimniekošanas vēsture.....	8
5. Uzturēšanas darbi.....	9
5.1. Brīvības piemineklis.....	9
5.1.1. Piemineklis	9
5.1.2. Aizsardzības zona.....	9
5.2. Rīgas Brāļu kapi	10
5.2.1. Ansamblis	10
5.2.2. Aizsardzības zona.....	16
5.2.3. Noliktava	16
6. Atjaunošanas / restaurācijas darbi.....	17
6.1. Rīgas Brāļu kapu restaurācijas vēsture.....	17
6.2. Informācija par atjaunošanu / restaurāciju 2022	18
6.3. Atjaunošana / restaurācija Brīvības piemineklis 2023-2025	28
6.4. Atjaunošana / restaurācija – Rīgas Brāļu kapi 2023-2025.....	33
6.5. Atjaunošana / restaurācija. Aktualizēts kopsavilkums 2023-2025	41
7. Darba organizācija	43
7.1. Vispārīgi	43
7.2. Vadība.....	44
7.3. Brīvības piemineklis.....	44
7.4. Rīgas Brāļu kapi.....	44
7.5. Rīgas Brāļu kapi 2023	44
8. Izmaksas	45
8.1. Informācija par darbinieku atlīdzību 2022.....	45
8.2. Darbinieku atlīdzība 2023	48
8.3. Informācija par precēm un pakalpojumiem 2022. gadā.....	51
8.4. Preces un pakalpojumi 2023	56
9. Finansējuma kopsavilkums.....	57
10. Dažādi jautājumi	58
10.1. Komunistiskās partijas veterānu sektors.....	58
10.2. Kapu plāksnes	58
10.3. Pētniecība un popularizēšana.....	59
10.4. Aizsardzības zonu attīstība	59

1. Ievads

2020. gada 6. jūlijā stājās spēkā *Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu likums*. Tas paredz, ka Brīvības pieminekļa, tā aizsardzības zonas un Rīgas Brāļu kapu, to teritorijas un aizsardzības zonas saglabāšanu, uzturēšanu un atjaunošanu nodrošinās Ministru kabineta noteikts Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekotājs.

Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra rīkojums Nr. 976 *Par Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekotāja noteikšanu* deleģēja Rīgas valstspilsētas pašvaldībai (Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūrai „Rīgas pieminekļu aģentūra“) valsts pārvaldes uzdevumu – Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošanu.

Rīgas pieminekļu aģentūra bija līdz šim veikusi abu objektu apsaimniekošanu.

Ministru kabineta rīkojuma anotācija noteica valsts finansējuma rāmjus, un tie tika iekļauti 2022. gada 28. janvārī parakstītajā Valsts pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumā.

Apsaimniekošanas programma no 2023. līdz 2025. gadam tika sākotnēji izstrādāta 2022. gada jūnijā, un, ņemot vērā reālo situāciju, tā ir aktualizēta ar šo dokumentu. Informācijas nolūkos te ir arī paturētas sadaļas no „Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu Apsaimniekošanas programmas 2022-2025“.

Šis dokuments apraksta tikai tos darbus, kuri veicami ar deleģēšanas līguma finansējumu. Plāna izpilde 2023. – 2025. gados var tikt precizēta atbilstoši 2023. gada un turpmāko gadu faktiski pieejamajam finansējumam.

2. Brīvības piemineklis

STATUSS: Valsts nozīmes mākslas piemineklis ar aizsardzības Nr.6965

ATKLĀTS: 1935

TĒLNIEKS: Kārlis Zāle

ARHITEKTS: Ernests Štālbergs

MĀKSLINIEKS: Ragnars Mīrsmēdens (metālmākslinieks, Zviedrija)

RESTAURĒTS: Restaurācija 1981, 2001, 2013, 2017.

ATRODAS: Brīvības laukums

PIEZĪMES: Kopš 2002.gada tiek realizētas pieminekļa restaurācijas/aprūpes programmas. 2011. gada 17. novembrī atklāta Brīvības pieminekļa Goda telpa.

Vēsture

Pēc Latvijas Valsts proklamēšanas 1918. gada 18. novembrī, tikai 1920. gada janvārī Latvijas armija izcīnīja kaujas, padzenot pēdējo ienaidnieka karapulku no Latgales. Ar lielu nacionālo pašapziņu sākās jauna dzīve – uzplauka tautsaimniecība un

kultūra. 1922. gadā Ministru prezidents Z.A.Meierovics nāca klajā ar ierosinājumu celt pieminekli Latvijas atbrīvošanas cīņās kritušajiem karavīriem. 1923. gadā Ministru kabinets pieņēma Brīvības pieminekļa metu konkursa noteikumus. Sacensība turpinājās vairākās kārtās, līdz 1930. gada decembrī konkurss noslēdzās - uzvarēja tēlnieks Kārlis Zāle ar projektu „Mirdzi kā zvaigzne”.

Materiāls

Kārlis Zāle vēlējās veidot pieminekli dažādās nokrāsās – tika izmantots pelēkais un sarkanais Somijas granīts, jo Latvijā tik lielu monolītu laukakmeņu nebija, un gaišais, siltais Itālijas travertīns, jo šūnakmens krājumi lielākoties jau bija izmantoti Brāļu kapu ansamblim. Īpaša problēma bija Brīvības tēla atliešana bronzā. Latvijā tādu iespēju nebija, Zviedrijas firmu pakalpojumi bija par dārgu. Tika nolemts Brīvības tēlu īstenot vara kaluma tehnikā, taču Latvijā nebija pieredzējušu metālkalēju - monumentālistu. 1935. gadā tika noslēgts līgums ar zviedru metālmākslinieku meistaruru Ragnaru Mīrsmēdeni.

Brīvības pieminekļa atklāšana 1935. gada 18. novembrī

Krītot pelēkajam audekla pārsegam, uzrunu saka Valsts prezidents Alberts Kviesis: „Nododu to kā tautas svētumu un viņas tikumisko spēku paudēju tautas cieņai un godināšanai.” Brīvības pieminekli iesvēta arhibīskaps Teodors Grīnbergs. Karavīru koris diriģenta Jāņa Kalniņa vadībā dzied „Lielo jundu“ , „Dievs, sargi mūsu tēvu zemi“ un „Svēts mantojums“. Seko armijas parāde, 12 kara lidmašīnu eskadra debesīs un tautas gājiens.

Pirmā restaurācija. 1980–1981

Otrā restaurācija. 1998 – 2001

Trešā restaurācija/aprūpe. 2017

Brīvības pieminekļa Goda telpa

Atklāta 2011. gada 17. novembrī.

Idejas autors – Rīgas pieminekļu aģentūras direktors Guntis Gailītis.

Rīgas domes finansēto arhitektu biroja „Vecumnieks un Bērziņi” projektu realizēja SIA „Construttore”.

3. Rīgas Brāļu kapi

STATUSS:

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis ar aizsardzības Nr.6678

Valsts nozīmes mākslas piemineklis ar aizsardzības Nr.6971

ATKLĀTS: 1936

TĒLNIEKI: Kārlis Zāle, Mārtiņš Šmalcs, Nikolajs Maulics, Pēteris Banders

ARHITEKTI: Pēteris Feders, Aleksandrs Birzenieks, Andrejs Zeidaks (ainavu arhitekts)

RESTAURĒTS: Kopš 1994. gada notiek pakāpeniska Rīgas Brāļu kapu ansambļa restaurācija un atjaunošana.

ATRODAS: Aizsaules iela 1b

PIEZĪMES: www.rigasbralukapi.lv

Rīgas Brāļu kapi ir izcilākais un nozīmīgākais Latvijas memoriālais ansamblis. Tas veltīts I Pasaules karā un Latvijas brīvības cīņās (1915-1920) kritušajiem karavīriem. Kapos guldīti aptuveni 3000 varoņi, to skaitā ap 300 nezināmie.

RBK atrodas Rīgas ziemeļaustrumos – 5 km no pilsētas centra un aptver 9 ha lielu teritoriju. RBK iekārtošana ilga 21 gadu un to tapšanā atzīmējami divi posmi:

- 1915.-1923. gads, kad atbilstoši Rīgas dārzu direktora Andreja Zeidaka priekšlikumiem tika iekārtota kapu ainaviskā daļa.
- 1923.-1936. gads, kad memoriālā ainava, atbilstoši Brāļu kapu komitejas iecerei izveidota par ainavisku, arhitektonisku un tēlniecisku ansambli. Ansambļa arhitektoniskos darbus vadīja profesors akadēmiķis P.Feders. Rīgas Brāļu kapu tēlnieciskais noformējums veidots pēc tēlnieka Kārļa Zāles ieceres. Ansambļa iekārtošanā piedalījušies arī arhitekts A. Birznieks, tēlnieki M. Šmalcs, N. Maulics, P. Banders u.c.

Rīgas Brāļu kapu memoriālais ansamblis iesvētīts Lāčplēša dienā – 1936. gada 11.novembrī.

Tajā apvienotas trīs daļas:

- **Pārdomu ceļš** ar 205 m garo liepu aleju;
- **Varoņu terase** ar Svētās uguns altāri un ozolu birzi;
- **Kapulauks**, kuru noslēdz **Latvijas siena** ar ansambļa vainagojošo skulpturālo grupu – **Mātes tēlu** ar kritušajiem dēliem (sauktu arī par Māti Latviju).

Brāļu kapos ir 13 tēlniecības grupas, kas izteiktas augstcīlnī un zemcīlnī. Ieejas vārtos ir divi **Sērojošo jātņieku** pāri. Vīrs tiem – Latvijas lielais ģerbonis, divas krusta zīmes un gadu skaitļi "1915-1920" (padomju okupācijas laikā – iznīcināti). Kapulauka sānos atrodas divas izteiksmīgas **Ievainoto jātņieku** grupas: nāve it kā izsmēlusi seno karavīru spēkus, taču pārdabiska spēka iemiesotie zirgi tos cenšas atgriezt dzīvē. Kapulauka centrālā zālāju partera ievadījuma novietoti Divi brāļi. Pie viņu kājām – tēlnieka Kārļa Zāles atdusas vieta. Visbagātākā ar tēliem ir ansambli noslēdzošā **Latvijas siena**. Četri ceļos noslīgušie tēli simbolizē Latvijas apgabalus. Vīrs tiem – sienas augšdaļā – , kurā dīvainā vīzijā garām aizslīd agrāko cīnītāju stāvi. **Latvijas sienas** centrālās daļas noslēgumā – Mātes Latvijas tēls, kurā ietvertas tautas skumjas un pateicība kritušajiem varoņiem. Zem tā **Lielais krusts** (padomju okupācijas laikā – iznīcināts). Strēlnieku vārtos atrodas skulptūra **Senči**.

4. Apsaimniekošanas vēsture

Lai nodrošinātu valstiski nozīmīgāko pieminekļu Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu aprūpi, uzturēšanu un restaurāciju, pamatojoties uz LR Augstāko padomes, LR Ministru padomes un Rīgas pilsētas valdes lēmumiem, 1994. gada decembrī tika izveidots Rīgas pilsētas pašvaldības bezpeļņas uzņēmums „Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu pārvalde”. No 1995. gada līdz 2004. gadam Pārvalde uzsāka Brāļu kapu uzturēšanas, izpētes, projektu izstrādāšanas, restaurācijas un konservācijas darbus.

2004. gadā pamatojoties uz Rīgas domes rīkojumu bezpeļņas uzņēmums tika reorganizēts par Rīgas pašvaldības aģentūru „Rīgas pieminekļu aģentūra”.

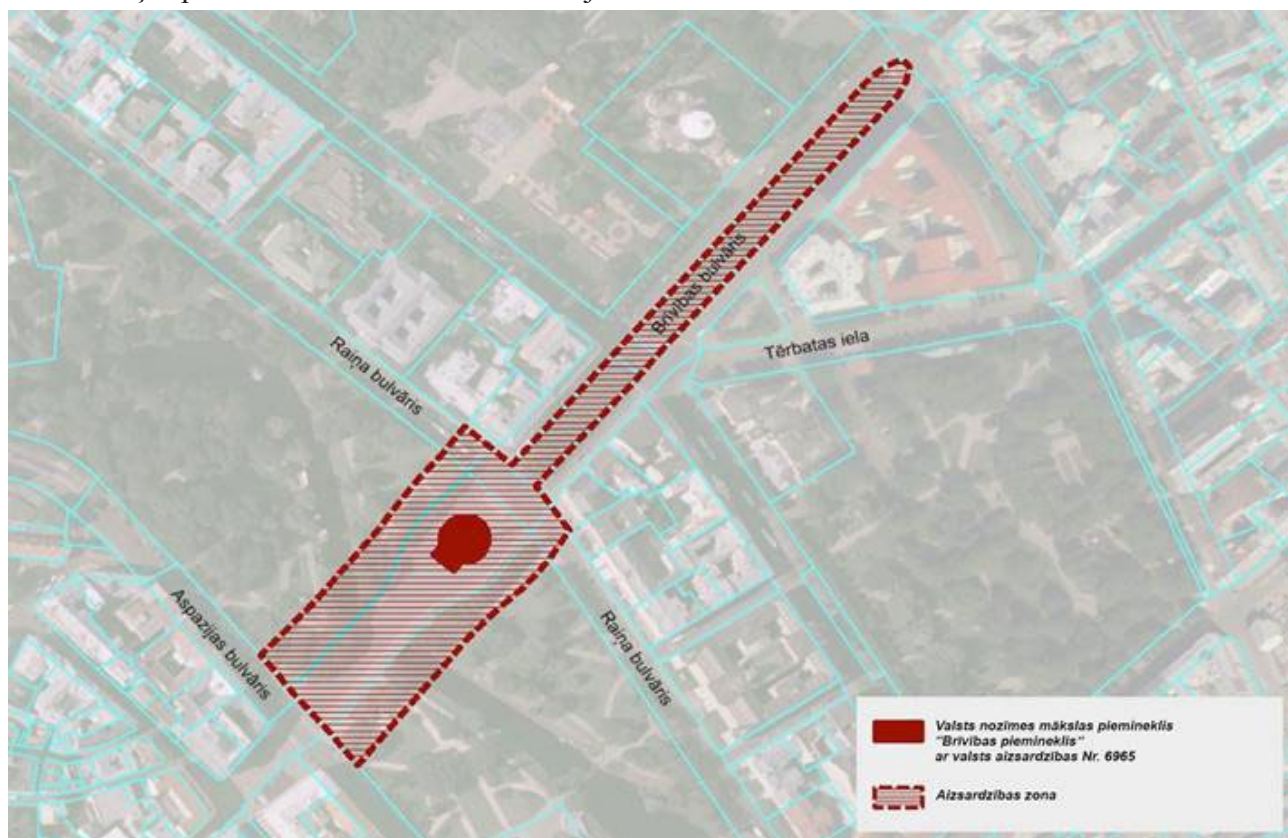
Ministru kabineta 2021. gada 21. decembra rīkojums Nr. 976 *Par Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekotāja noteikšanu* deleģēja Rīgas valstspilsētas pašvaldībai (Rīgas valstspilsētas pašvaldības aģentūrai „Rīgas pieminekļu aģentūra“) valsts pārvaldes uzdevumu – Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu apsaimniekošanu.

5. Uzturēšanas darbi

5.1. Brīvības piemineklis

5.1.1. Piemineklis

1. Koordinēt pasākumus pie Brīvības pieminekļa;
2. Organizēt un vadīt Goda telpas apmeklējumus un Goda grāmatas parakstīšanu;
3. Tīrīt un uzturēt kārtībā Augšējās un apakšējās terases virsmas – katru dienu; pasākumu laikā visu dienu;
4. Tīrīt un uzturēt kārtībā teritoriju 5m rādiusā ap Brīvības pieminekli – katru dienu;
5. Attīrīt no sniega terases un teritorijas 5m rādiusā ap Brīvības pieminekli;
6. Sakārtot un uzturēt ziedus uz Brīvības pieminekļa priekšējās terases;
7. Tīrīt augšējās terases granīta apmales 2 reizes mēnesī un pēc vajadzības;
8. Kopt un uzturēt kārtībā Brīvības pieminekļa iekštelpas;
9. Kopt obeliska iekšpusi (stiklu tīrīšana, ekspozīcijas kopšana, kondensāta savākšana)
10. Savākt atkritumus;
11. Regulāri fiksēt Brīvības pieminekļa iekštelpās uzstādīto mēraparātu rādījumus;
12. Novērst konstatētos bojājumus;
13. Ziņot par sabiedriskās kārtības traucējumiem.

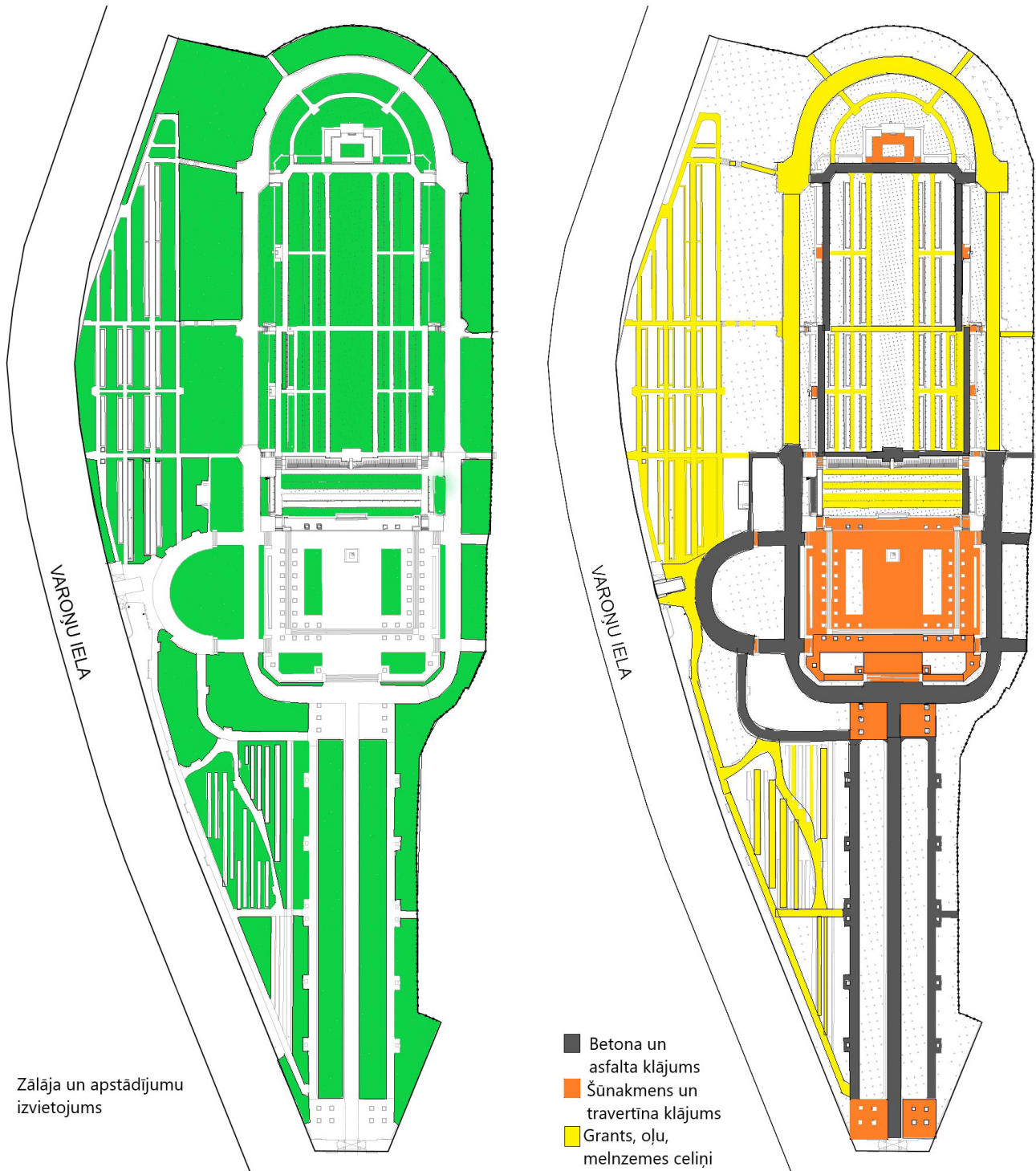

5.1.2. Aizsardzības zona

1. Uzkopt ziedu vāzes pie Raiņa Bulvāra (stādīšana, laistīšana, ravēšana);
2. Aizsardzības zonu uztur citas Rīgas valstspilsētas pašvaldības struktūrvienības tāpat, kā līdz šim;
3. Regulāri kontrolēt visu aizsardzības zonu, un ziņot attiecīgai Rīgas valstspilsētas pašvaldības struktūrvienībai par bojājumiem.

5.2. Rīgas Brāļu kapi

5.2.1. Ansamblis

Rīgas Brāļu kapos katru gadu veicamie darbi

Apsaimniekojamās teritorijas:

- a) Pie galvenās ieejas un Strēlnieku vārtiem: 4 700 m²
- b) Terasi pie Svētās uguns un Ziedu altāra: 4 584 m² (464 m² kāpnes)
- c) Pie Mātes Latvijas tēla: 435 m²
- d) Centrālais kapu lauks: 12 998 m²
- e) Strēlnieku sektoru: 9 731 m²
- f) Pārējo Brāļu kapu teritoriju: 47 987 m²

Krūmu dzīvžogi 3500 m²

Kokaugi visā teritorijā 298 (t. sk. 100 ozoli uz Varoņu terases, 206 Holandes liepas pie Pārdomu ceļa)

	Ziema	Pavasaris	Vasara	Rudens	Izmantojamie resursi
1. Zāliju kopšana					
1.1. Zāliena aerācija		X			Aerators (īre), traktors u.c.
1.2. Zāliena mēslošana		X			Minerālmēsli, aizsargtērps, spaiņi u.c.
1.3. Zālienu pļaušana (pļaušana notiek katru dienu sezonā)		X	X	X	Izmantoti traktors ar uzkari, raideris, trimmeris, mehāniskais zāles pļāvējs u.c.
1.4. Teritorijas sakopšana pēc zāles nopļaušanas un aerācijas		X	X	X	Grābekļi, ķerras, šaufeles u.c.
1.5. Zāliena atjaunošana		X			Melnzeme, zāliena sēklas, kultivators, grābekļi, laistīšanas iekārta u.c.
1.6. Zālienu maliņu taisnošana		X		X	Kapļi, grābekļi, virve, zālienu maliņu griezējs u.c.
1.7. Ravēšana no nezālēm		X	X	X	Kapļi, grābekļi, nazis un stobrs pienepu izrašanai u.c.

		Ziema	Pavasaris	Vasara	Rudens	Izmantojamie resursi
2.	Apstādījumu kopšana					
2.1.	Dobju atbrīvošana no nezālēm: nezāļu izcīlāšana ar kapli, zemes uzirdināšanas darbi un zemes izlīdzināšana ar grābekli		X	X	X	Dažādu veidu kapli, grābekļi u.c.
2.2.	Vēco lakstu un ziedu nogriešana		X	X	X	Dārzniecības šķēres, kaplis, ķerras, grābeklis
2.3.	Dobju sagatavošana ziemai				X	Kūdra, grābekļi un lāpstas u.c.
2.4.	Melnzemes pievešana un izlīdzināšana		X	X	X	Melnzemes iegāde, grābekļi, lāpstas, ķerras un materiāls virsmas noseģšanai
2.5.	Apdobju veidošana		X	X	X	Lāpstas, kapli, apdobju lāpstiņa u.c.
2.6.	Jauno stādu pasūtīšana	X	X		X	Stādi stādījumu atjaunošanai un vasaras puķes
2.7.	Flokšu, sedumu, rožu un vasaras puķu stādīšana un laistīšana		X	X	X	Stādāmā lāpstiņa, kociņi ar auklu (mērīšanai), ķerra, lejkanna u.c.
2.8.	Mēslošana		X			Aizsargtērpi (t.sk. gumijas cimdi, respiratori), spaiņi u.c.
2.9.	Flokšu un rožu apstrāde ar sēru pret sēnīšu slimībām		X	X		Aizsargtērpi (t.sk. gumijas cimdi, respiratori), spaiņi u.c.

		Ziema	Pavasaris	Vasara	Rudens	Izmantojamie resursi
3.	Krūmaugu kopšana					
3.1.	Dzīvzoga griešana		X		X	Ārpakalpojums
3.2.	Saussēržu atjaunošana un aprūpe		X			Dārzniecības šķēres, zāģis u.c.
3.3.	Atbrīvošana no vecām lapām	X	X	X	X	Grābeklis, lapu pūtējs u.c.
3.4.	Sīkziedu jasmīnu un Lielziedu jasmīnu stādījumu atjaunošana, apgriešana un aprūpe		X	X	X	Dārzniecības šķēres, zāģis, grābekļi u.c.
3.5.	Krūmu mēslošana ar minerālmēsliem un kaļķi		X		X	Aizsargtērpi (t.sk. gumijas cimdi, respiratori), spaiņi, minerālmēsli, kaļķis u.c.
3.6.	Izgriezt vecos un nepareizi saaugušos zarus		X	X	X	Dārzniecības šķēres, zāģis u.c.
3.7.	Zemes seguma atjaunošana ar melnzemi ap saknēm				X	Melnzeme, traktors, lāpstas, materiāls virsmas nosešanai, grābekļi, ķerras, šaufeles u.c.
3.8.	Dzīvzogu krūmu ravēšana		X	X	X	Grābekļi, ķerras, šaufeles u.c.
3.9.	Krūmu stādījumu atjaunošana		X		X	Stādi, lāpstas, grābekļi, melnzeme u.c.
3.10.	Krūmaugu laistīšana		X	X		Laiššanas sistēma
3.11.	Krūmu un dzīvzogu atbrīvošana no sniega	X			X	
4.	Kokaugu kopšana					
4.1.	Zemes uzirdināšana, aerācija un nezāļu izravēšana ap Varoņu terases ozoliem		X	X	X	Grābeklis, dakšas, kapļi, šaufeles, ķerras u.c.
4.2.	Kokaugu mēslošana		X			Aizsargtērps (t.sk. cimdi un separatori), minerālmēsli, spaiņi u.c.
4.3.	Sauso zaru izgriešana un izzāģēšana ozoliem, priedēm u.c.		X			Dārzniecības šķēres, zāģis, grābekļi u.c.
4.4.	Liepu alejas kokaugu un pieguļošās mulčotās zemes kopšana. Apgaumu noņemšana.		X	X	X	Dakšas, kapļi, šaufele un ķerra u.c.
4.5.	Bojāto kokaugu izņemšana	X				Ārpakalpojums celmu izfrezēšanai

		Ziema	Pavasaris	Vasara	Rudens	Izmantojamie resursi
5.	Grantēto ceļu kopšana					
5.1.	Ceļu ravēšana Centrālajā kapu laukā un pārējos sektoros. Nezāļu izcīlāšana, savākšana un izlīdzināšana.		X	X	X	Kapļi, grābekļi, ķerras, šaufele, traktors u.c.
5.2.	Ceļu attīrīšana no lapām				X	Grābekļi, ķerras, šaufele, lapu pūtējs u.c.
5.3.	Perimetrālo grantis ceļu ravēšana un grambu izlīdzināšana		X	X	X	Kapļi, grābekļi, ķerras, šaufele, traktors, trimmeris u.c.
5.4.	Attīrīšana no sniega un sniega novākšana	X			X	Sniega lāpstas, traktors, sniega pūtējs u.c.
6.	Betonu un šūnakmeņu ceļu kopšana					
6.1.	Ziemā kaisīt ar smiltīm	X			X	Smiltis, ķerras, spaiņi u.c.
6.2.	Attīrīšana no sniega un sniega novākšana	X			X	Sniega lāpstas, traktors, sniega pūtējs u.c.
6.3.	Pēc ziemas kaisšanas materiāla novākšana	X	X			Slotas, šaufeles, traktors, ķerra u.c.
6.4.	Ikdienas slaucīšana	X	X	X	X	Dāžāda veida slotas, šaufeles, ķerra u.c.

		Ziema	Pavasaris	Vasarā	Rudens	Izmantojamie resursi
7.	Citi darbi					
7.1.	Četru deponitāriju kopšana	X	X	X	X	Putekļsūcējs, mikrošķiedru lupatas, stikla tīrīšanas piederumi, birstītes, tīrīšanas līdzekļi u.c.
7.2.	Akmens virsmu attīrīšana no nezālēm un sūnām		X	X	X	Nazis, šaufele, birste, ķerra u.c.
7.3.	Tehnisko un darbinieku telpu uzturēšana un kopšana (t.sk. Centrālo vārtu telpas)	X	X	X	X	Putekļsūcējs, mikrošķiedru lupatas, stikla tīrīšanas piederumi, birstītes, tīrīšanas līdzekļi u.c.
7.4.	Publisko tualetu tīrīšana un uzturēšana	X	X	X	X	Mikrošķiedru lupatas, stikla tīrīšanas piederumi, birstītes, tīrīšanas līdzekļi, slotas u.c.
7.5.	Memoriāla apgaismošanas sistēmas uzraudzība un uzturēšana	X	X	X	X	Lampas, kāpnes, šķēres u.c.
7.6.	Svētās uguns gāzes apgādes uzraudzība un kopšana	X	X	X	X	Drašu slotiņa, slotas, šaupele u.c.
7.7.	Apsardzes nodrošināšana	X	X	X	X	
7.8.	Ziedu izkārtošana sabiedrisko pasākumos, atceres dienās un svinīgu ceremoniju laikā un pēc tām	X	X	X	X	
7.9.	Tehniska palīdzība un atbalsts sabiedrisko pasākumos, atceres dienās un svinīgu ceremoniju laikā	X	X	X	X	Smilšu vannas, sveces, traktors, lāpsta, slotas, ugunsdzēsīgais aparāts, spaiņi, grābekļi, slotas u.c.
7.10.	Traktortehnikas novietnes uzturēšana kārtībā	X	X	X	X	Slotas, sniega lāpsta, šaupele, firāmie līdzekļi, ūdens sistēma u.c.
7.11.	Darba inventāra, tehnikas uzturēšana darba kārtībā un tīrīšana	X	X	X	X	Tīrīšanas līdzekļi, ūdens sistēma, lupatas u.c.

Piezīmes:

1. Vasaras puķes pasūtāmas vienu gadu iepriekš.
2. Ziemcietes – floksi – pasūtāmi divus gadus iepriekš.
3. Melnzemes daudzums atkarīgs no cilvēkresursiem.

5.2.2. Aizsardzības zona

1. Kopt zaļās zonas teritorijā gar Rīgas Brāļu kapu žogu Varoņu ielā un Aizsaules ielā (zāles pļaušana, krūmu izgriešana, lapu savākšana, sniega tīrīšana);
2. Uzskopt tehniskās novietnes teritoriju (zāles pļaušana, krūmu izgriešana, lapu savākšana, sniega tīrīšana);
3. Aizsardzības zonu uztur citas Rīgas valstspilsētas pašvaldības struktūrvienības tāpat, kā līdz šim;
4. Regulāri kontrolēt visu aizsardzības zonu, un ziņot attiecīgai Rīgas valstspilsētas pašvaldības struktūrvienībai par bojājumiem.

5.2.3. Noliktava

1. Uzturēt un kopt noliktavu Varoņu ielā 13.

6. Atjaunošanas / restaurācijas darbi

6.1. Rīgas Brāļu kapu restaurācijas vēsture

Pirmā Brāļu kapu restaurācija veikta laikā no 1958. līdz 1962. gadam. Šajā laikā tika likvidēta akmenī kaltā nacionālā simbolika (ģerbonis, krusti), veikti dažādi pārbūves darbi, arhitektūras un skulpturālie veidojumi tika attīrīti no sūnām, kā arī kapu plāksnītes notīrītas un liela daļa pārslīpētas. Pēc 1962. gada regulāra apkope netika veikta. Ansambļa restaurācija un aprūpe atsākās 1988. gadā un posmveidā turpinās līdz šodienai.

Laikā no 1988. līdz 1996. gadam speciālisti (ķīmiķi, biologi, restauratori) no Rīgas Tehniskās universitātes un Latvijas Universitātes veica akmens korozijas procesu izpēti un izstrādāja akmens materiālu restaurācijas metodes, kas praktiski tiek lietotas vēl šodien.

Akmens materiālu restaurācijas darbi ietvēra akmens virsmas attīrīšanu, atsāļošanu, struktūras nostiprināšanu, nekvalitatīvo un izdrupušo akmens pielabojumu un šuvju restaurāciju, lokālu sienu konstrukciju pārmūrēšanu. 1996. gadā tika atjaunota piecdesmito gadu laikā likvidētā nacionālā simbolika. Kopumā ansamblim veikti dažādi ansambļa labiekārtošanas darbi un vairāku celtniecības laikā neīstenoto ieceru realizācija.

Kā atsevišķs punkts jāatzīmē specifiskā problemātika ar šūnakmens saglabāšanu, kam par iemeslu ir:

- 1) zemā prognozējamā ilgmūžība (sabrukšana iesākas pēc 50-100 gadiem, galīgā sairšana notiek 100-600 gadu laikā);
- 2) nevienmērīgā kvalitāte, jo ģeoloģisko procesu izgulsnēšanās rezultātā vienas iegulas robežās vienlaicīgi sastopami dažādas kvalitātes akmens slāņi. Šādas dažādas kvalitātes šūnakmeņi ir lietoti arī ansambļa apdarē, akmens sairst pats no sevis, bez ārējās iedarbības uz to;
- 3) apgrūtināts iepriekšējs novērtējums, jo atšķirīgā ieža kvalitāte pilnībā konstatējama tikai ansambļa restaurācijas procesā vai jau galējā materiāla sabrukšanas stadijā, kad uz virsmas atsedzas sairis materiāls. Līdz ar to ir apgrūtināts iepriekšējs procentuāls novērtējums esošajiem materiāliem, lai novērtētu labas un sliktas kvalitātes materiāla daudzumu.

No praktiskā viedokļa šūnakmens restaurācija ir komplikēts un līdz ar to finansiāli dārgs process. Un vienotas restaurācijas metodikas trūkums bieži ir par iemeslu pārāk vienkāršotai pieejai, kā rezultātā bez profesionāla pamatojuma tiek zaudēts oriģinālais materiāls un izmainīts objekta vizuālais tēls. Piemēram, balstoties uz ģeoloģiskajiem pētījumiem, kā aizvietotāj materiāls tiek rekomendēts travertīns no Vācijas un vietējais Biržu dolomīts. Redzamākās un svarīgākās vietās izmantojot travertīnu un mazāk svarīgās vietās dolomītu. Iepriekš minētie akmens tipi jau tiek izmantoti šūnakmens aizvietošanai apmēram 10 gadus un tomēr ļoti pārdomāti jāizvērtē to pielietojums, lai nepārmāktu oriģinālo akmeni. Tāpat būtiska nozīme ir jauno akmens detaļu – Vācijas travertīna apšuvuma plāksņu, virsmas faktūras atbilstībai oriģinālajai šūnakmens virsmas faktūrai.

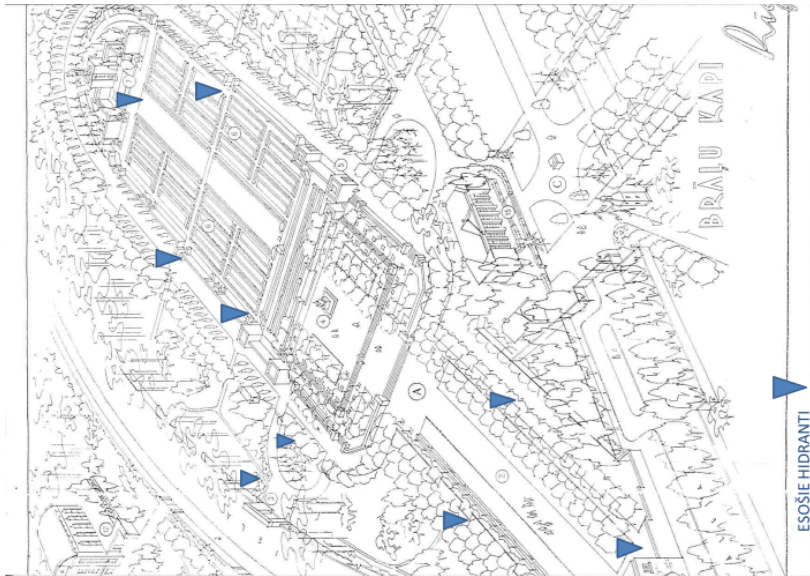
Brāļu kapu ansambļa pamatmateriāls un nacionālais akmens materiāls ir šūnakmens, kura prognozētā sabrukšana iesākas pēc 50-100 gadiem un galīgā sairšana notiek 100-600 gadu laikā. Ansambli akmens ir jau eksponēts 80 gadus un varam tikai secināt, ka pašlaik esam sasnieguši kritisko punktu akmens dabīgās sabrukšanas plāksnē un varam sev tikai jautāt vai darām pietiekoši, kāds būs mūsu mērķis attiecībā uz galīgo sairšanu, vai tas iestāsies pēc 100, 200, 300, bet varbūt tomēr spēsim sasniegt 600 gadus.

6.2. Informācija par atjaunošanu / restaurāciju 2022

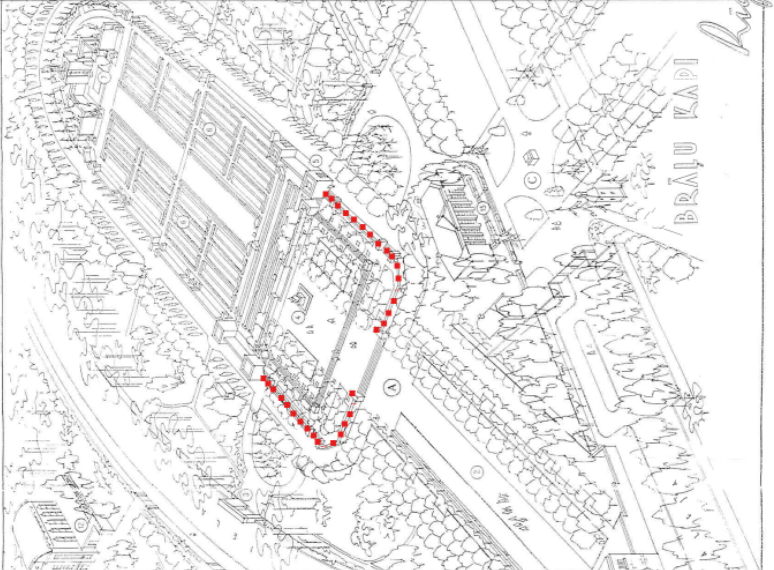
Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas un laika ietilpība
1. Labiekārtošanas, rekonstrukcijas un remonta darbi					
	1.	Videonovērošanas projekta izstrāde	Esošajā situācijā apsardze Brāļu kapos tiek realizēta ar naktis dežurantu iesaisti, kas nav profesionāli sargi un faktiski veic uzraudzības nevis apsardzes funkciju.	Plānots veidot profesionālu apsardzi. Veidot video novērošanu visā teritorijā.	EUR 12 000
	2.	Rīgas Brāļu kapu Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu rekonstrukcijas projekta izstrādei	Celiņu esošais stāvoklis neapmierinošs. Posms gar Birzenieka kapu ir katastrofālā stāvoklī – plātņu virsējais slānis nodilis, materiāla erozija atsegusi tērauda stieģrojumu, daudzviet plātnes sabrukušas pavisam un apdraud apmeklētāju normālu pārvietošanos.	Izstrādāt projektu.	EUR 50 000

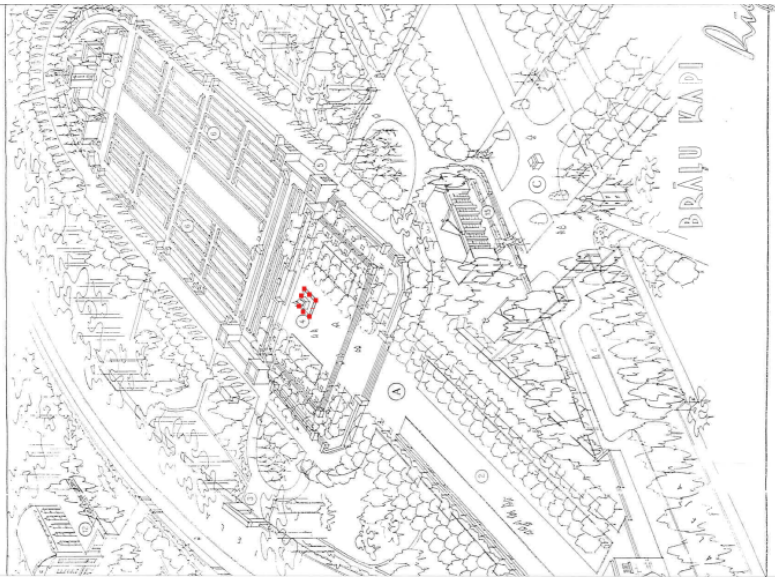
Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas un laika ietilpība
	3.	Rīgas Brāļu kapu apbedījuma plāksnišu iegādei	<p>Uz doto brīdi kapu plāksņu kondīcija ir apmierinoša. Pēc šobrīd esošās koncepcijas kapu plāksņu galvenā vērtība ir informācija, ko tā satur. Attiecīgi stratēģija paredz to nomainītu gadījumos, ja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ir neprecīza informācija, • ir neapmierinošs tehniskais vai estētiskais stāvoklis, • ir notikuši tīši vai netīši mehāniski bojājumi. 	legādāt apbedījumu plāksnes finansējuma apmērā.	EUR 20 543,14

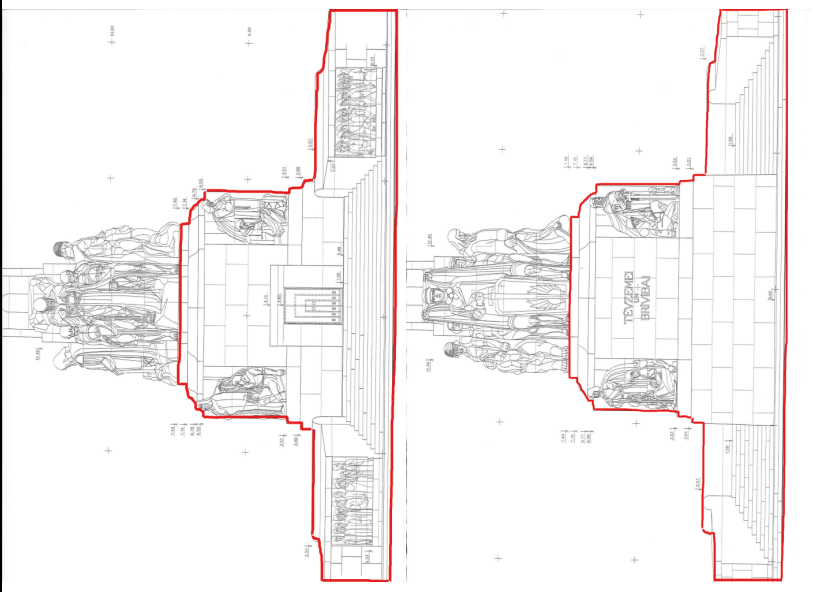
Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas un laika ietilpība
	4.	Zaļās zonas atjaunošana un pārapbedīšana (2 gb.)	Zaļā zona Brāļu kapos nav viendabīga vai vienlaicīgi veidota, tādēļ ir ļoti atšķirīgā kondīcijā dažādas zaļās zonas daļas. Ir pārauguši koki, gan tādi, kas neieaug, gan tādi, kas neatbilst sākotnējam apzaļumošanas iecerēm. Ir arī koki, kas ir bīstami pēc inventarizācijas rezultātiem.	Zaļās zonas atjaunošana ietver galvenokārt koku kopšanu-atjaunošanu, inventāra nodrošinājumu (lapu pūtējs, traktors, darba apģērbs u.c.) Šajā sadaļā paredzēta arī pārapbedīšana. Plānotas divas pārapbedīšanas 2022.gadā.	EUR 49 772

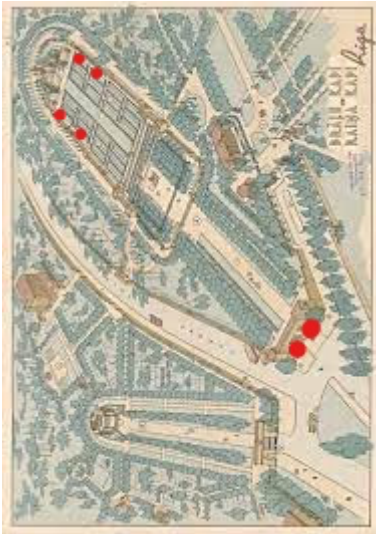
Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas un laika ietilpība
	5.	<p>Ūdens apgādes sistēmas uzlabošanas projekts</p>	<p>Ūdens apgādes sistēma uz esošo brīdi ir novecojusi gan morāli, gan tehniski. Ir pamatotas aizdomas par ūdens noplūdēm zemzemes līmenī, par ko reizēm liecina nepamatoti ūdens patēriņi. Esošo hidrantu izvietojums ir nepraktisks un grūti sasniedzams gan laistīšanai gan preventīvās restaurācijas veikšanai (virsmu mazgāšanai).</p>	<p>Ūdens apgādes sistēmas uzlabošanas projekts paredzētu gan esošo hidrantu un ūdensvadu inspekciju, gan jaunu līniju ierīkošanu visā kapu teritorijā, neskarot apbedījumu sektorus. u.c.</p>	<p>EUR 19 169</p>

Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvkla novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas un laika ietilpība
	6.	<p>Depozitāriju (4 gb.) elektroinstalācijas sakārtošana un kosmētiskais remonts</p>	<p>Depozitāriju iekštelpu kosmētiskai stāvoklis uz šo brīdi nav apmierinošā stāvoklī. Bojājumu pamatā ir vainojams lielā kondensāta veidošanās uz virsmām (īpaši ziemas sezonā). Kondensāta ietekmē ir bojāta arī elektroinstalācija. Pamatā kabeļu un apgaismes ķermeņu savienojumos.</p>	<p>Kosmētiskais remonts ietvertu pasākumus, kā vecās krāsas noņemšana, virsmu izlīdzināšana, krāsošana, bojāto gaismeķļu un elektroinstalācijas nomaiņa. u.c.</p>	<p>EUR 19 000</p>

Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas un laika ietilpība
2. Restaurācijas darbi	1.	Rīgas Brāļu kapu Svētās uguns terases perimetri ar uzejām restaurācija.	Svētās uguns terases perimetri ar uzejām uz esošo brīdi ir neapmierinošā stāvoklī. Virsmu deponējumi ir pārmērīgi. Tehniskie elementi (šuvojums) 60% apmērā neeksistē, tādējādi nenodrošinot konstrukcijas hermētismu. Lokālos fragmentos ir nelielas deformācijas, kuru rezultātā ir spriegumi šūnākmens apšuvuma blokos, kas rezultējas plaisās. Uzeju pakāpieni gadu gaitā ir mehāniski bojāti, kas apdraud pilnībā drošu pārvietošanos. Akmens virsmās ir dažādi izdrupumi, gan mehāniski, gan dabīgi, kas traucē vizuālam kopskatam un sakoptībai.	Paredzamās aprūpes restaurācijas darbības būtu: Virsmu deponējuma noņemšana, Šuvojuma atjaunošana, Pieveidošana- protezēšana, Šūnākmens bloku līmēšana, enkurošana, Pakāpienu protezēšana. u.c.	EUR 118 948,92
					

Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas un laika ietilpība
	2.	Svētās uguns altāra restaurācija	Svētās uguns altāra stāvoklis uz do to brīdi daļēji apmierinošā stāvoklī. Ņemot vērā, ka šis objekts (kā viens no svarīgākajiem elementiem ansamblī) ir regulāri kopts un uzturēts, tomēr materiāla nevecošanās ir pārāk izteikta (īpaši altāra virsma, kas ilgstoši ir bijusi pakļauta kvēpu, sodrēju mitruma un sala negatīvā ietekmē).	Svētās uguns altāra aprūpe-restaurācija paredz virsmu deponējuma likvidēšanu, tehnisko elementu atjaunošanu, pieveidošanu, protezēšanu, jaunu nosedzošo bloku aizstāšanu ar jauniem blokiem no Langezalcais travertīna u.c.	EUR 26 566,94
Kopā EUR 316 000 Valsts budžets					

Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas un laika ietilpība
3. Preventīvā restaurācija	1.	Brīvības pieminekļa preventīvā restaurācija	Uz esošo brīdi Brīvības pieminekļa virsmu un iekštelpu kondīcija ir apmierinoša stāvoklī. Tomēr katru gadu (īpaši vasaras sezonā) uz virsmām veidojas bioloģiskais apaugums, uz virsmām nogulsņējas sodrēji un neīrūmi (tas īpaši bojā baltā travertīna virsmu estētisko izskatu). Īpaši svētku laikā terašu virsmas tiek notecinātas ar sveču parafīnu, kā arī gada griezumā vairākas reizes notiek antropoloģiska rakstura bojājumi (vandālisms).	Ikgadējā aprūpe- preventīvā restaurācija. Ietver virsmu tīrīšanu, lokālu šuvju un pielabojumu atjaunošanu terašu līmenī līdz profila joslai, uzkošānu un virsmu tīrīšanu pēc pasākumiem visa gada garumā un iekštelpu uzturēšanu. Tīrāmais apjoms ir norādīts klāt pievienotajās shēmās (iezīmēts sarkans).	EUR 14 000 Realizācija maijs-novembris. Finanšu plūsma: Avansa maksājums 20%, Novembris 80%
					

Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas un laika ietilpība
	2.	Rīgas Brāļu kapu Centrālā kapu lauka A, C sektoru un Centrālo vārtu skulptūru "Ievainotie jātņieki" preventīvā restaurācija.	Rīgas Brāļu kapu Centrālā kapu lauka A, C sektoru un Centrālo vārtu skulptūru "Ievainotie jātņieki" esošais tehniskais stāvoklis ir apmierinošs. Tomēr uz šūnakmens virsmām regulāri veidojas nomelnējumi, kas ir bioloģiskas izcelsmes (mikroorganismu kolonijas). Tehniski šis netiek kvalificēts kā defekts, bet vizuāli tas ir neestētisks (īpaši uz slapjām virsmām) un šo defektu spēj pamanīt jebkurš apmeklētājs.	Rīgas Brāļu kapu Centrālā kapu lauka A, C sektoru un Centrālo vārtu skulptūru "Ievainotie jātņieki" virsmu estētismu panāk tīrot virsmas ar abrazīvo metodi, kas dod labu rezultātu un 3-4 gadiem. Pēc virsmu tīrīšanas virsmas tiek inspicētas un noteikta arī lokāla šuvju un pieveidojumu atjaunošana. Vēlamais virsmu tīrīšanas intervāls centrālajām Brāļu kapu virsmām būtu 3-4 gadi un 5 gadi perimetrālajām virsmām.	EUR 22 000
Kopā EUR 36 000 Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programma					

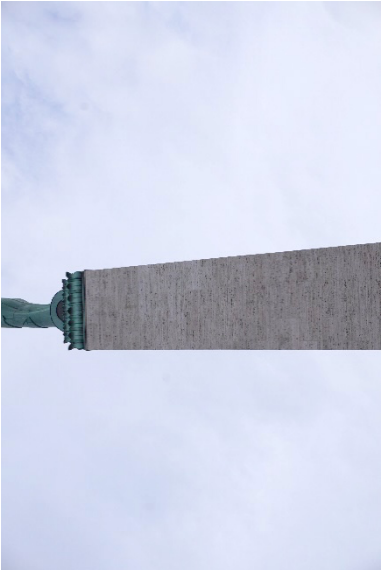
Detalizēta informācija par 2022. gada pozīciju 1.4. (20.lpp) – Zaļās zonas atjaunošana un pārapbedīšana – 2022. gadā

N.p.k.	Pamatojums	EKK	Summa EUR
1	5 nokaltušu koku nozāģēšana, celmu frēzēšana un utilizācija 5 gab.*243,00EUR	2244	1 215
2	Rietumu tūju formu veidošana Rīgas Brāļu kapos (valsts finansējums) 16gab.*20,00EUR	2244	320
3	Dzīvžogu (3400 tek.metri) apgriešana Rīgas Brāļu kapos 3400m*1EUR*2gab.	2244	6 800
4	Rīgas Brāļu kapu sargsuņa potēšana. Veterinārārsta pakalpojumi	2244	150
5	Kanalizācijas notekudeņu (20 kbm) izsūkņēšana Rīgas Brāļu kapos	2244	290
6	Rīgas Brāļu kapu koku vainagu kopšana, sauso zaru izzāģēšana 36gab.*45EUR	2244	1 620
7	125 Holandes liepu vainagošana Rīgas Brāļu kapos 125gab.*35,25EUR	2244	4 407
8	Atslēgu izgatavošana	2244	16
9	Ziedotāju vārdu iegravēšana Rīgas Brāļu kapu III deponitārijā „Godam un Pateicībai“ un kapa uzrakstu plāksņu gravēšana	2249	300
10	Veco strēlnieku un Brīvības cīņu dalībnieku pārapbedīšana uz Rīgas Brāļu kapiem	2249	759
11	Darba apģērba komplekts universāls - jaka vissezonas, 2 bikses, cepure, 2 T-krekli, 2 apavu pāri 16cilv.*350EUR	2313	5 600
12	Mauriņtraktors ar savācējgrozu	5231	25 345
13	Lapu sūcējs (pie piekabes)	5239	2 950
	Kopā		49 772

6.3. Atjaunošana / restaurācija – Brīvības piemineklis 2023 – 2025

Aktualizētā programma atrodas 6.5. sadaļā.

Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas
2023. gads					
1. Labiekārtošanas un remonta darbi					
	1.	Brīvības piemineklis atsevišķu elementu (soliņi, ziedu vāzes, atkritumu urnas u.c.) nomaina	Soliņu, ziedu vāžu, atkritumu urnu u.c. elementu esošais stāvoklis ir daļēji neapmierinošs. Esošas ziedu vāzes pie Brīvības piemineklis ir morāli un tehniski novecojušas.	Elementu nomaina tiks veikta ievērojot vienotu stilu un materiālus, kā arī paredzot to kopšanu pēc uzstādīšanas. Brīvības piemineklis ziedu vāzes tiks veidotas, lai tehniski viegli būtu pārvietojamas, tādējādi vieglāk pielāgojot laukumu dažādām pasākumu norisēm.	EUR 20 000

	<p>2.</p> <p>Ventilācijas sistēmas projektēšana</p>	<p>Esošajā situācijā gaisa apmaiņa pieminekļī nepietiekama, jo to nodrošina tikai nelielas atveres durvīs un lūkas obeliska augšējā daļā. Savukārt konstrukciju kabatās un pagrabā tās nav vispār.</p>	<p>Projekts paredz maksimāli rast iespējas risināt šo jautājumu. Rast iespēju nodrošināt iespēju maksimālai piespiedu gaisa apmaiņai vienlaicīgi neizmainot piemineklja vizuālo izskatu un funkcionalitāti.</p>	<p>EUR 8 000</p>
	<p>3.</p> <p>Brīvības piemineklja iekštelpu kosmētiskais remonts, prezentācijas aprīkojuma atjaunināšana</p>	<p>Esošā situācija iekšelpās ir apmierinoša stāvoklī, taču ņemot vērā iekštelpu mikroklimatu, tehniskais stāvoklis var krasī mainīties. Pie nosacījuma, ka piemineklja iekšelpas ir ierobežoti pieejamas dažādām sabiedrības grupām, tad nepieciešams telpu kondīciju uzturēt vizuāli pieņemamā stāvoklī.</p>	<p>Katru gadu ieejas zonu un prezentācijas telpu nepieciešas kosmētiski atsvaidzināt, kā arī reizi 5 gados obeliska iekšelpas kosmētisks remonts.</p>	<p>EUR 5 000</p>

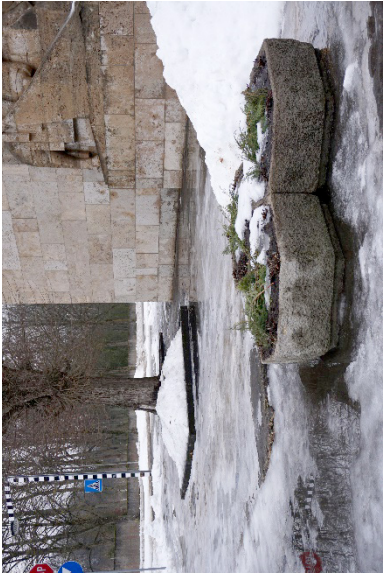
<p>2. Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi</p> 		<p>1.</p>	<p>Ikgadējā aprūpe-restaurācija</p>	<p>Kopējā pieminekļa tehniskā un vizuālā kondīcija ir laba, bet situācija atkarībā no klimatiskajiem, ekoloģiskajiem un antropoloģiskiem faktoriem var strauji mainīties. Arī tikai virsmu deponējumu veidošanās dabīgs un nepārtraukts process.</p>	<p>Preventīvā restaurācija galvenokārt ietver virsmu tīrīšanu, kā arī Lokālu šuvu atjaunošanu terašu līmenī (ja nepieciešamība, tad iekļauj travertīna joslas cokola līmenī).</p>	<p>EUR 10 000</p>
<p>2024. gads</p>						
<p>1. Labiekārtošanas un remonta darbi</p> 		<p>1.</p>	<p>Ventilācijas sistēmas ierīkošana</p>	<p>Esošajā situācijā gaisa apmaiņa piemeklī nepietiekama, jo to nodrošina tikai nelielas atveres durvīs un lūkas obeliska augšējā daļā. Savukārt konstrukciju kabatās un pagrabā tās nav vispār.</p>	<p>Projekts paredz maksimāli rast iespējas risināt šo jautājumu. Rast iespēju nodrošināt iespēju maksimāli piespiestu gaisa apmaiņai vienlaicīgi neizmantojot pieminekļa vizuālo izskatu un funkcionalitāti.</p>	<p>EUR 80 000</p>

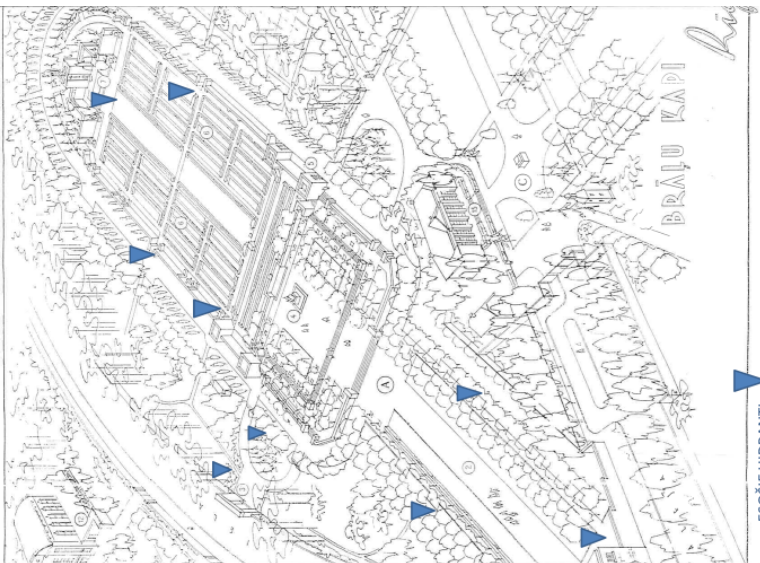
<p>2. Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi</p>	<p>1.</p> 	<p>Brīvības pieminekļa apkope- restaurācija cokola līmenī (ieskaitot pelēko granīta skulptūru grupu</p>	<p>Esošais stāvoklis apmierinošs. Ilgstošas pieminekļa apsaimniekošanas laikā ir izkristalizējies optimālais uzturēšanas pasākumu kopums. Optimālais intervāls šai programmai ir 4 gadi. Iepriekšējā daļējā aprūpe-restaurācija veikta 2020.gadā. (Tātad pēc 3 gadiem, jo bija pieejams finansējums).</p>	<p>Pieminekļa daļējā aprūpe- restaurācija ietver: virsmu tīrīšanu, šuvju atjaunošanu, iekštelpu uzturēšanu, lokālu pieveidošanu, konstrukciju izsāļtājumu likvidēšanu, korodēto atsegto metāla elementu konservāciju, pārklājumu atjaunošanu. Tiek izmantotas sastātnes pelēkā granīta skulptūru līmenī un mazais būvlaukums).</p>	<p>EUR 68 000</p>
--	---	--	---	--	--------------------------

<p>2025. gads</p>	<p>1.</p> 	<p>Brīvības piemineklis pilna aprūpe-restaurācija (ieskaitot Brīvības tēlu un zvaigznes)</p>	<p>Esošais stāvoklis apmierinošs. Ilgstošas piemineklis apsaimniekošanas laikā ir izkristalizējies optimālais uzturēšanas pasākumu kopums. Optimālais intervāls pilnai programmai ir 8 gadi. Iepriekšējā pilnā aprūpe-restaurācija tika veikta 2017.gadā.</p>	<p>Pilnā Brīvības piemineklis aprūpe-restaurācija ietver: visu virsmu tīrīšanu, pilnīgu tehnisko elementu, šuvju nomaiņu, pārklājumu atjaunošanu, iekšēju kosmētisko remontu, Brīvības tēla virsmu un nesošo konstrukciju izpēti un konservāciju u.c. Tiek izmantotas sastātnes visā augstumā un lielais būvlaukums.</p>	<p>EUR 200 000</p>
--------------------------	---	---	---	--	---------------------------

6.4. Atjaunošana / restaurācija – Rīgas Brāļu kapi 2023 – 2025

Aktualizētā programma atrodas 6.5. sadaļā.

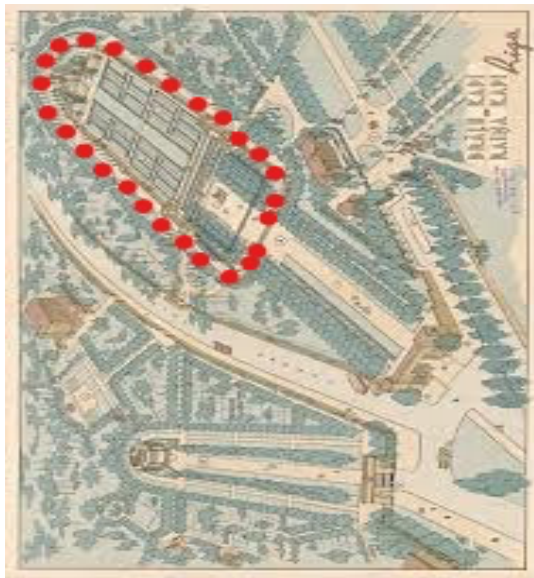
Veicamie darbi	N.p.k	Objekts, pasākums	Esošā stāvokļa novērtējums	Veicamie darbi	Plānotās izmaksas
2023.gads					
1. Labiekārtošanas un remonta darbi					
	1.	<p>Brāļu kapu atsevišķu elementu (soliņi, ziedu vāzes, atkritumu urnas, informatīvās zīmes u.c.) nomaina</p> <p>Zaļās zonas atjaunošana un pārapbedīšana</p>	<p>Soliņu, ziedu vāžu, atkritumu urnu u.c. elementu esošais stāvoklis ir daļēji neapmierinošs. Soliem trūkst koka segumu, urnas un vāzes nav vienotā stilā, kā arī liela daļa no šiem elementiem ir vēl mantoti no padomju laikiem. Arī esošas ziedu vāzes pie Brīvības pieminekļa ir morāli un tehniski novecojušas.</p> <p>Zaļā zona Brāļu kapos nav viendabīga vai vienlaicīgi veidota, tādēļ ir ļoti atšķirīgā kondīcijā dažādas zaļās zonas daļas. Ir pārauguši koki, gan tādi, kas neieaug, gan tādi, kas neatbilst sākotnējam apzālumošanas iecerēm. Ir arī koki, kas ir bīstami pēc inventarizācijas rezultātiem. Šis punkts ietver arī ikgadēju zaļās zonas inventarizāciju.</p>	<p>Elementu nomaina tiks veikta ievērojot vienotu stilu un materiālus, kā arī paredzot to kopšanu pēc uzstādīšanas. Ziedu vāzes tiks veidotas, lai tehniski viegli būtu pārvietojamas, tādējādi vieglāk pielāgojot dažādām pasākumu norisēm.</p> <p>Zaļās zonas atjaunošana ietver galvenokārt koku kopšanu-atjaunošanu, inventāra nodrošinājumu (lapu pūtējs, traktors, darba apģērbs u.c.)</p> <p>Šajā sadaļā paredzēta arī pārapbedīšana, kas tiek plānota divi gadījumi gadā</p>	<p>EUR 60 000</p>

	<p>2.</p>	<p>Video novērošana un apsardze Brāļu kapos</p>	<p>Esošajā situācijā apsardze Brāļu kapos tiek realizēta ar naktis dežurantu iesaisti, kas nav profesionāli sargi un faktiski veic uzraudzības nevis apsardzes funkciju.</p>	<p>Plānots veidot profesionālu apsardzi. Veidot video novērošanu visā teritorijā. Apsardzes funkcijas veiktu apsardzē sertificēts uzņēmums. Projekts ietver arī žogu un vārtu atjaunošanu visā perimetrā.</p>	<p>EUR 100 000</p>
	<p>3.</p>	<p>Ūdens apgādes sistēmas uzlabošana (esošā stāvokļa inventarizācija un projekta izstrāde)</p>	<p>Ūdens apgādes sistēma uz esošo brīdi ir novecojusi gan morāli, gan tehniski. Ir pamatotas aizdomas par ūdens noplūdēm zemzemes līmenī, jo brīžiem ir nepamatoti ūdens patēriņi. Esošo hidrantu izvietojums ir nepraktisks un grūti sasniedzams gan laistīšanai gan preventīvās restaurācijas veikšanai (virsmu mazgāšanai).</p>	<p>Ūdens apgādes sistēmas uzlabošanas projekts paredzētu gan esošo hidrantu un ūdensvadu jaunu līniju ierīkošanu visā kapu teritorijā, neskarot apbedījumu sektorus. u.c.</p>	<p>EUR 20 000</p>

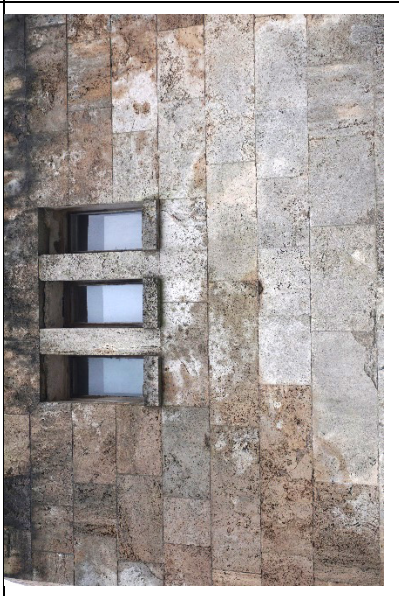
<p>2. Restaurācijas un atjaunošanas darbi</p>	<p>1.</p> 	<p>Vēsturisko vārtu un žoga ar Meža kapiem atjaunošana</p>	<p>Esošā žoga stāvoklis ir tehniski un vizuāli neapmierinošs, Lai gan tas netraucē vizuālam kopskatam, tas savas funkcijas vairs nepilda un ir par iemeslu Brāļu kapus izmantot, kā tranzīta zonu, lai ērtāk nokļūtu Meža kapos. Šāds scenārijs vairs nav pieļaujams.</p>	<p>Projekts ietver žoga pamatnes atjaunošanu, žoga izbūvi, slēdzamu vārtu atjaunošanu, vēsturisko šūnakmens vārtu stabu restaurāciju. u.c.</p>	<p>EUR 90 000</p>
<p>2.</p> 	<p>Brāļu kapu preventīvā restaurācija (optimālas kondīcijas uzturēšana)</p>	<p>Brāļu kapu galvenie izaicinājumi labas kondīcijas uzturēšanai saistās galvenokārt ar vizuālo uztveri. Virsmas pastāvīgi nomelnē, kas ir saistīts galvenokārt ar bioloģiskas izcelsmes deponējuma veidošanos uz virsmām, kā arī ar laika apstākļu ietekmētiem spriegumiem starp materiāliem.</p>	<p>Preventīvā restaurācija galvenokārt ietver virsmu tīrīšanu, kā arī Lokālu šuvējuma atjaunošanu un pieveidošanu. Virsmu nomelnējumi vidēji izveidojas 3-4 gadu laikā. Optimāli būtu visas virsmas attīrīt ar 4 gadu intervālu.</p>	<p>EUR 20 000</p>	

<p>2024.gads</p>	<p>1. Labiekārtošanas un remonta darbi</p>		<p>1.</p>	<p>Depozitāriju (4 gb.) kosmētiskais remonts ventilācijas risinājumi</p>	<p>Depozitāriju iekšējumu kosmētiskai stāvoklis uz šo brīdi nav apmierinošā stāvoklī. Bojājumu pamatā ir vainojams lielā kondensāta veidošanās uz virsmām (īpaši ziemas sezonā). Kondensāta ietekmē ir bojāta arī elektroinstalācija. Pamatā kabeļu un apgaismes ķermeņu savienojumos.</p>	<p>Šie objekti ir pastāvīgi pakļauti agresīviem vides apstākļiem, galvenokārt ziemas apstākļos. Tāpēc kosmētiskie remontu būs jāveic sistemātiski. Vismaz reizi trijos gados.</p>	<p>EUR 20 000</p>
-------------------------	---	---	-----------	---	--	---	--------------------------

<p>2. Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi</p>	<p>1.</p>	<p>Rīgas Brāļu kapu Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu rekonstrukcija</p>	<p>Rīgas Brāļu kapu Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu esošais stāvoklis ir neapmierinošā tehniskā stāvoklī. Īpaši tas attiecināms uz cieta seguma ceļiem. Grantētie ceļi ir salīdzinoši pieņemamā stāvoklī, tomēr grants seguma biežums ir kritiski nepietiekošs.</p>	<p>Rīgas Brāļu kapu Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu rekonstrukcijā paredzēts cietais segums, kā esošais segums. Cietā seguma virskārta frēzēts betona granīta šķembu maisījums (analogi, kā Centrālā kapu lauka perimetrālie celiņi). Grantētie ceļi paredzēti identiski esošajiem grants ceļiem. Paralēli veicamie darbi – renovēto ceļu bortakmeņu lokāla atjaunošana, kapu plākšņu, atfīršana, zāliena atjaunošana u.c</p>	<p>EUR 300 000 Rekonstrukcijas realizācija I. etaps</p>
--	-----------	--	--	--	--

	<p>2.</p>	<p>Brāļu kapu preventīvā restaurācija (optimālas kondīcijas uzturēšana)</p>	<p>Brāļu kapu galvenie izaicinājumi labas kondīcijas uzturēšanai saistās galvenokārt ar vizuālo uztveri. Virsmas pastāvīgi nomelnē, kas ir saistīts galvenokārt ar bioloģiskas izcelsmes deponējuma veidošanos uz virsmām, kā arī ar laika apstākļu ietekmētiem spriegumiem starp materiāliem.</p>	<p>Preventīvā restaurācija galvenokārt ietver virsmu tīrīšanu, kā arī Lokālu šuvējuma atjaunošanu un pieveidošanu. Virsmu nomelnējumi vidēji izveidojas 3-4 gadu laikā. Optimāli būtu visas virsmas attīrīt ar 4 gadu intervālu.</p>	<p>EUR 25 000</p>
--	-----------	--	--	--	--------------------------

<p>2025.gads</p>					
<p>1. Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi</p>		<p>Rīgas Brāļu kapu Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu rekonstrukcija</p>	<p>Rīgas Brāļu kapu Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu esošais stāvoklis ir neapmierinošā tehniskā stāvoklī. Īpaši tas attiecināms uz cietā seguma ceļiem. Grantētie ceļi ir salīdzinoši pieņemamā stāvoklī, tomēr grants seguma biežums ir kritiski nepietiekošs.</p>	<p>Rīgas Brāļu kapu Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu rekonstrukcijā paredzēts cietais segums, kā esošais segums. Cietā seguma virskārta frēzēts betona granīta šķembu maisījums (analogi, kā Centrālā kapu lauka perimetrālie ceļi). Grantētie ceļi paredzēti identiski esošajiem grants ceļiem. Paralēli veicamie darbi – renovēto ceļu bortakmeņu lokāla atjaunošana, kapu plākšņu, attīršana, zāliena atjaunošana u.c</p>	<p>EUR 300 000 Rekonstrukcijas realizācija II. etaps</p>
	<p>1.</p>				
	<p>2.</p>	<p>Centrālo vārtu galu fasāžu un arkas restaurācija.</p>	<p>Uz esošo brīdi stāvoklis ir daļēji apmierinošs. Arkas iekšpusēs stiegrojums ir korodējis, kā rezultātā ir tendence atdalīties apmetumam. Fasādes ir ar intensīvu deponējumu, kā arī 40% šuvojuma defekti. Ir arī izdrupumi un lūzumi.</p>	<p>Paredzēts virsmu deponējumu likvidācija. Tehnisko elementu (šuvojuma) atjaunošana. Pieveidošana, protezēšana. Arkas stiegrojuma konservācija un apmetuma atjaunošana.</p>	<p>EUR 50 000</p>

<p>3.</p> 	<p>Brāļu kapu preventīvā restaurācija (optimālas kondīcijas uzturēšana)</p>	<p>Brāļu kapu galvenie izaicinājumi labas kondīcijas uzturēšanai saistās galvenokārt ar vizuālo uztveri. Virsmas pastāvīgi nomelnē, kas ir saistīts galvenokārt ar bioloģiskas izcelsmes deponējuma veidošanos uz virsmām, kā arī ar laika apstākļu ietekmētiem spriegumiem starp materiāliem.</p>	<p>Preventīvā restaurācija galvenokārt ietver virsmu tīrīšanu, kā arī Lokālu šuvējuma atjaunošanu un pieveidošanu. Virsmu nomelnējumi vidēji izveidojas 3-4 gadu laikā. Optimāli būtu visas virsmas attīrīt ar 4 gadu intervālu.</p>	<p>EUR 30 000</p>
---	--	--	--	--------------------------

6.5. Atjaunošana / restaurācija

Aktualizēts kopsavilkums 2023-2025

Brīvības piemineklis

2023

N.p.k.	Kategorija	Apraksts	Plānotas izmaksas (EUR)
1	Labiekārtošanas un remonta darbi	Labiekārtošanas, uzturēšanas un remonta darbi	2 000
2	Labiekārtošanas un remonta darbi	Dekoratīvas Tivoli travertīna ielu norobežojošas ziedu tvertnes (6 vienības)	36 000
3	Labiekārtošanas un remonta darbi	Brīvības pieminekļa iekštelpu renovācijas projekta izstrāde	5 000
KOPĀ 2023			43 000

2024

N.p.k.	Kategorija	Apraksts	Plānotas izmaksas (EUR)
1	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Brīvības pieminekļa iekštelpas (Goda telpas) atjaunošana	68 000
KOPĀ 2024			68 000

2025

N.p.k.	Kategorija	Apraksts	Plānotas izmaksas (EUR)
1	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Brīvības pieminekļa pilna aprūpe-restaurācija (ieskaitot Brīvības tēlu un zvaigznes)	200 000
KOPĀ 2025			200 000

Rīgas Brāļu kapi**2023**

N.p.k.	Kategorija	Apraksts	Plānotas izmaksas (EUR)
1	Labiekārtošanas un remonta darbi	Brāļu kapu atsevišķu elementu (soliņu un atkritumu urnu atjaunošana, informatīvo zīmju izveide u.c.) nomaiņa; zaļās zonas atjaunošana, pārapbedīšana	46 000
2	Labiekārtošanas un remonta darbi	Videonovērošanas projekta realizācija RBK	90 000
3	Labiekārtošanas un remonta darbi	Iekšējo ūdensvadu renovācija un jauna ūdensapgādes atzara izbūve (1. kārtā)	72 000
4	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Rīgas Brāļu kapu teritorijas segumu atjaunošanas projekta vienas kārtas realizācija (grantēto celiņu atjaunošana centrālajā kapu laukā)	14 000
5	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Skulptūru grupas „Māte Latvija ar kritušajiem dēliem“ priekšlaukuma apmaļu restaurācija	50 000
7	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Ziedu altāra un Svētās uguns terases atbalsta sienas preventīvā restaurācija. (2. posms)	18 000
KOPĀ 2023			290 000

2024

N.p.k.	Kategorija	Apraksts	Plānotas izmaksas (EUR)
1	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Rīgas Brāļu kapu Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu rekonstrukcija (1. etaps)	300 000
2	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Rīgas Brāļu kapu centrālo vārtu gala fasādes pret Meža kapiem restaurācija	50 000
3	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Rīgas Brāļu kapu preventīvā restaurācija (optimālas kondīcijas uzturēšana)	25 000
4	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Centrālā kapu lauka A sektora apmaļu restaurācija	50 000
KOPĀ 2024			425 000

2025

N.p.k.	Kategorija	Apraksts	Plānotas izmaksas (EUR)
1	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Rīgas Brāļu kapu Varoņu terases un centrālā kapu lauka perimetrālo ceļu rekonstrukcija (2. etaps)	300 000
2	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Centrālo vārtu galu fasādes pret Raiņa kapiem restaurācija	50 000
3	Restaurācijas-rekonstrukcijas darbi	Brāļu kapu preventīvā restaurācija (optimālas kondīcijas uzturēšana)	30 000
KOPĀ 2025			380 000

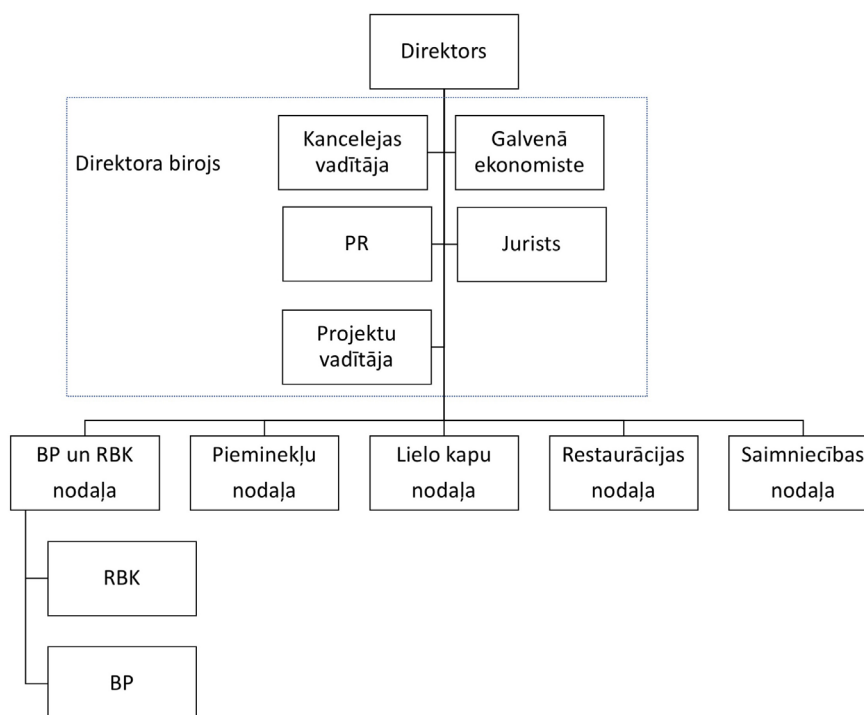
7. Darba organizācija

7.1. Vispārīgi

Valsts deleģētā uzdevuma pildīšanai iesaistīta liela daļa no Rīgas pieminekļu aģentūras darbiniekiem. Tiek izveidota atsevišķa nodaļa – Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu nodaļa, kura nodarbojas tikai ar abiem objektiem. Uzdevuma pildīšanai piedalās, bet ārpus nodaļas paliek:

- Rīgas pieminekļu aģentūras direktors (20% laika veltīts deleģētā uzdevuma pildīšanai);
- Kancelejas vadītāja (25%);
- Galvenā ekonomiste (50%);
- Jurists (25%);
- Saimniecības nodaļas vadītājs (35%);
- Galvenais restaurācijas speciālists (50%);
- Restaurators (50%);
- Pieminekļu aprūpes speciālisti (2 x 20%).

Procentuālā slodze ir, iespējams, lielāka nekā te norādīta. Līdz šim nav bijusi vajadzības piefiksēt slodzes sadali starp Aģentūras pārvaldījumā esošajiem objektiem.

Rīgas pieminekļu aģentūras struktūras projekts

7.2. Vadība

- Valsts deleģētā uzdevuma pildīšanu vada Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu nodaļas vadītājs.

7.3. Brīvības piemineklis

- Brīvības pieminekļī strādā divas apkopējas, kuras arī pārbaudīs aizsardzības zonu.

7.4. Rīgas Brāļu kapi 2022

- Darbus Rīgas Brāļu kapos vada Pārzine dārzniece un viņai pakļautībā esošā speciāliste, 4 zaļās zona strādnieki, divi mehāniķi un 3 apsargi.
- Pēc vajadzības piedalās Saimniecības nodaļas vadītājs.
- Daži uzturēšanas darbi tiek veikti kā ārpalpojumi.
- Lielākie restaurācijas darbi tiek veikti kā ārpalpojumi Galvenā restaurācijas speciālista uzraudzībā.
- Mazākus restaurācijas darbus veic aģentūras Galvenais restaurācijas speciālists, restaurators un Pieminekļu aprūpes speciālisti.

7.5. Rīgas Brāļu kapi 2023

2023. gadā papildinās darba spēku Rīgas Brāļu kapos ar šādiem darbiniekiem:

- Papildus divi Zaļās zonas strādnieki;
- Papildus viens mehāniķis;
- Papildus viens restaurators darbam tikai ar Rīgas Brāļu kapiem.

8. Izmaksas

8.1. Informācija par darbinieku atlīdzību 2022. gadā

Nr.p.k.	Profesijas kods	Amata nosaukums	Amata vietu skaits (slodze valsts finansējums)	Algu grupa (Ministru kabineta 29.01.2013. noteikumi Nr.66)	Amatu saime saskaņā ar Ministru kabineta 30.11.2010. noteikumiem Nr.1075 (Nr. un nosaukums)	Līmenis amatu saimē	Darbinieka individuālā mēnešalga (Rīgas domes finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga (Valsts finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga kopā	Piemaksa
1	2	3	4	5	6	7	8			
1	1112 36	Direktors	0,2	13	1.Administratīvā vadība	IVA	1533,6	383,4	1917	
2	1439 15	Brīvības piemi- nekļa un Rīgas Brāļu kapu no- daļas vadītājs	1	13	1.Administratīvā vadība	IIA	0	1403	1403	
3	1439 15	Saimnieciskās nodaļas vadi- tājs	0,35	10	3.Apsaimnieko- šana	III	793	427	1220	
4	2631 15	Galvenais speciālists	0,5	9	12. Finanšu ana- līze. 12.1. Finanšu analīze un vadība iestādēs un/vai nozaru ministrijās	IIA	582,5	582,5	1165	
5	3435 31	Galvenais restaurācijas speciālists	0,5	9	32.Projektu va- dība	IIA	582,5	582,5	1165	
6	2619 01	Jurists	0,25	8	21.Juridiskā ana- līze, izpildes kontro- le un pakalpojumi	II	810	270	1080	
7	1211 36	Kancelejas vadītājs	0,25	8	18.Informācijas apkopošana un analīze 18.3. Dokumentu pārvaldība	III	810	270	1080	
8	6113 03	Pārzinis dārz- nieks	1	7	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	V	0	703	703	25%
9	3435 18	Restaurators	0,5	4	13.Fiziskais un kvalificētais darbs	III	351,5	351,5	703	
10	3435 18	Pieminekļu aprūpes spe- ciālists	0,2	4	13.Fiziskais un kvalificētais darbs	III	562,4	140,6	703	
11	3435 18	Pieminekļu aprūpes spe- ciālists	0,2	4	13.Fiziskais un kvalificētais darbs	III	546,4	136,6	683	

Nr.p.k.	Profesijas kods	Amata nosaukums	Amata vietu skaits (slodze valsts finansējums)	Algu grupa (Ministru kabineta 29.01.2013. noteikumi Nr.66)	Amatu saime saskaņā ar Ministru kabineta 30.11.2010. noteikumiem Nr.1075 (Nr. un nosaukums)	Līmenis amatu saimē	Darbinieka individuālā mēnešalga (Rīgas domes finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga (Valsts finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga kopā	Premaksa
12	6113 03	Speciālists	1	4	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	III	0	683	683	25%
13	7233 01	Mehāniķis	1	4	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	III	0	610	610	25%
14	7233 01	Mehāniķis	1	4	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	III	0	610	610	25%
15	5414 04	Apsargs	1	4	4. Apsardze un uzraudzība	IB	0	500	500	
16	5414 04	Apsargs	1	4	4. Apsardze un uzraudzība	IB	0	500	500	
17	5414 04	Apsargs	1	4	4. Apsardze un uzraudzība	IB	0	500	500	
18	9613 01	Brīvības pieminekļa apkopējs	1	3	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	IIB	0	530	530	25%
19	9613 01	Brīvības pieminekļa apkopējs	1	3	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	IIB	0	530	530	25%
20	9112 01	Apkopējs	0,5	3	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	IIB	257,5	257,5	515	
21	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	2	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	IIA	0	530	530	25%
22	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	2	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	IIA	0	530	530	25%
23	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	2	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	IIA	0	530	530	25%
24	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	2	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	IIA	0	530	530	25%
25	9613 01	Sētņieks-palīgstrādnieks	0,1	2	13. Fiziskais un kvalificētais darbs	IIA	463,5	51,5	515	

Aprēķini

Valsts finansējums mēnešalgas mēnesī: 12 142,10

Valsts finansējums gadā:

Mēnešalgas:	145 705,20 (12 mēneši * 12 142,10€)
Piemaksas 25%:	17 427,00 (Kā atzīmēts tabulā + 69€)
Piemaksa par nakts darbu:	4 231,66 (365 dienas * 8h * 1,4492€)
Piemaksa par darbu svētku dienās:	1 023,48 (15 dienas * 24h * 2,843€)
Piemaksa par virsstundām:	1 211,90
Prēmijas:	9 106,58 (75% no mēnešalgas)
Atalgojums kopā gadā:	178 705,82 (valsts finansējums)
Atvaļinājumu pabalsts:	4 344,50 (50% no mēnešalgas ¹)
Slimības nauda:	911,00
Darba devēja VSAOI:	43 278,53 (183 461,32€ * 0,2359)
Atlīdzība kopā gadā:	227 239,85 (valsts finansējums)

¹ Atvaļinājuma pabalsts aprēķināts tikai darbiniekiem, kuri ar pilnu slodzi saistīti ar Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu darbiem. Pārējiem darbiniekiem, kuri tikai ar nepilnu slodzi ir saistīti ar Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu darbiem visu atvaļinājuma pabalstu sedz no pašvaldības līdzekļiem.

8.2. Darbinieku atlīdzība 2023

2023. gadā Rīgas Brāļu kapos nāk klāt:

- 1 Restaurators;
- 2 Zaļās zonas strādnieki;
- 1 Mehāniķis.

Darbinieku atlīdzība 2023

Nr.p.k.	Profesijas kods	Amata nosaukums	Amata vietu skaits (slodze valsts finansējums)	Algu grupa saskaņā ar Ministru kabineta 26.04.2022. noteikumiem Nr.262	Amatu saime (apak saime) saskaņā ar Ministru kabineta 26.04.2022. noteikumiem Nr.262 (Nr. un nosaukums)	Līmenis amatu saimē (apak saimē) saskaņā ar Ministru kabineta 26.04.2022. noteikumiem Nr.262	Darbinieka individuālā mēnešalga (Rīgas domes finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga (Valsts finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga kopa
1	2	3	4	5	6	7	8		
1	1112 36	Direktors	0,2	12	1.Administratīvā vadība 1.2. Administratīvā vadība pašvaldību iestādēs	I	1739,20	434,80	2174
2	1439 15	Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu nodaļas vadītājs	1	10	39.Projektu vadība, īstenošana un uzraudzība 39.1.Projektu vadība un īstenošana	III	0	1500	1500
3	1439 15	Saimnieciskās nodaļas vadītājs	0,32	9	3.Apsaimniekošana	IV	890,80	419,20	1310
4	2631 15	Galvenais speciālists	0,5	9	15.Finanšu analīze un vadība 15.2. Finanšu uzskaitē un analīze pašvaldību iestādēs	III	630	630	1260
5	3435 31	Galvenais restaurācijas speciālists	0,48	9	39.Projektu vadība, īstenošana un uzraudzība 39.1.Projektu vadība un īstenošana	IIA	696,80	643,20	1340
6	2619 01	Jurists	0,2	10	24.Juridiskā analīze un pakalpojumi	II	1120	280	1400
7	1211 36	Kancelejas vadītājs	0,25	8	20.Informācijas pārvaldība 20.3. Dokumentu pārvaldība	III	892,50	297,50	1190
8	6113 03	Pārzinis dārziņš	0,88	6	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	V	126	924	1050

Nr.p.k.	Profesijas kods	Amata nosaukums	Amata vietu skaits (slodze valsts finansējums)	Algu grupa saskaņā ar Mi- nistru kabineta 26.04.2022. noteikumiem Nr.262	Amatu saime (apak saime) saskaņā ar Ministru kabine- ta 26.04.2022. noteikumiem Nr.262 (Nr. un nosaukums)	Līmenis amatu saimē (apak saimē) saskaņā ar Ministru kabineta 26.04.2022. notei- kumiem Nr.262	Darbinieka individuālā mēnešalga (Rīgas domes finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga (Valsts finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga kopa
9	3435 18	Restaurators	1	7	41.Restaurācijas darbi	III	0	1120	1120
10	3435 18	Restaurators	0,4	7	41.Restaurācijas darbi	III	678	452	1130
11	3435 18	Pieminekļu aprūpes speciālists	0,15	5	41.Restaurācijas darbi	III	824,50	145,50	970
12	3435 18	Pieminekļu aprūpes speciālists	0,15	5	41.Restaurācijas darbi	III	824,50	145,50	970
13	6113 03	Speciālists	0,9	3	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	III	97	873	970
14	7233 01	Mehāniķis	1	3	16.Fiziskais un kvalificētais darbs	III	0	790	790
15	7233 01	Mehāniķis	1	3	16.Fiziskais un kvalificētais darbs	III	0	790	790
16	7233 01	Mehāniķis	1	3	16.Fiziskais un kvalificētais darbs	III	0	790	790
17	5414 04	Apsargs	1	3	4.Apsardze un uzraudzība	IB	0	620	620
18	5414 04	Apsargs	1	3	4.Apsardze un uzraudzība	IB	0	620	620
19	5414 04	Apsargs	1	3	4.Apsardze un uzraudzība	IB	0	620	620
20	9613 01	Brīvības pieminekļa apkopējs	1	2	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	II	0	703	703
21	9613 01	Brīvības pieminekļa apkopējs	1	2	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	II	0	703	703
22	9112 01	Apkopējs	0,5	2	16.Fiziskais un kvalificētais darbs	II	320	320	640
23	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	1	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	I	0	703	703
24	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	1	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	I	0	703	703
25	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	1	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	I	0	703	703
26	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	1	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	I	0	703	703
27	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	1	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	I	0	703	703

Nr.p.k.	Profesijas kods	Amata nosaukums	Amata vietu skaits (slodze valsts finansējums)	Algu grupa saskaņā ar Ministru kabineta 26.04.2022. noteikumiem Nr.262	Amatu saime (apak saime) saskaņā ar Ministru kabineta 26.04.2022. noteikumiem Nr.262 (Nr. un nosaukums)	Līmenis amatu saimē (apak saimē) saskaņā ar Ministru kabineta 26.04.2022. noteikumiem Nr.262	Darbinieka individuālā mēnešalga (Rīgas domes finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga (Valsts finansējums)	Darbinieka individuālā mēnešalga kopā
28	9613 01	Zaļās zonas strādnieks	1	1	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	I	0	703	703
29	9613 01	Sētnieks-palīgstrādnieks	0,1	1	16. Fiziskais un kvalificētais darbs	I	576	64	640

Aprēķini

Valsts finansējums mēnešalgas mēnesī: 18 102,70

Valsts finansējums gadā:

Mēnešalga gadā: 217 232,40 (12 mēneši * 18 102,70€)
 Piemaksas: 10 861,62 (5% no mēnešalgas gadā)
 Naudas balvas un prēmijas: 7 208,95 (3,32% no mēnešalgas gadā)
 Sociālās garantijas*: 10 861,62 (5% no mēnešalgas gadā)

Kopā gadā: 246 164,59 (valsts finansējums)

Darba devēja VSAOI: 58 070,23 (246 164,59€ * 0,2359)

Atlīdzība kopā gadā: 304 234,82 (valsts finansējums)

* Veselības apdrošināšana, atvaļinājuma u.c. pabalsti u. tml.

8.3. Informācija par precēm un pakalpojumiem 2022. gadā

Pozīcija	Pamatojums	EKK	Summa EUR	Summa pozīcijai EUR
Sakaru pakalpojumi				132
	Vienas SIA „TET“ telefonlīnijas abonēšanai Rīgas Brāļu kapos un darbinieku telefonsarunu apmaksai	2210	132	
Ūdens un kanalizācija				823
	Rīgas Brāļu kapu ūdens apgādes un kanalizācijas izdevumi 800m ³ *1,0285EUR	2222	823	
Elektrība				7 537
	Maksa par strāvas lielumu un jaudas obligāto iepirkuma komponenti Rīgas Brāļu kapos un Brīvības pieminekļī 238EUR*12mēn.	2223	2856	
	Elektroenerģijas patēriņš Rīgas Brāļu kapos un Brīvības pieminekļī: ziemā (7 mēn.) 35005kwh*0,10883EUR	2223	3810	
	Elektroenerģijas patēriņš Rīgas Brāļu kapos, Brīvības pieminekļī: vasarā (5 mēn.) 8000kwh*0,10883EUR	2223	871	
Apsardze				310
	Apsardzes signalizācijas apkalpošana Rīgas Brāļu kapos (valsts finansējums) 25,83EUR*12mēn.	2243	310	
Tehnikas apkope				2 146
	Rīgas Brāļu kapu zaļās zonas kopšanas aprīkojuma tehniskā apkope un remonts	2243	2000	
	Gāzes apkures iekārtas tehniskā apsekošana Rīgas Brāļu kapos 145,20EUR	2243	146	

Pozīcija	Pamatojums	EKK	Summa EUR	Summa pozīcijai EUR
Atkritumi				10 809
	Lielgabarīta konteineru atkritumu izvešana no Rīgas Brāļu kapiem 303,35EUR*35gab.	2224	10 618	
	Sadzīves atkritumu izvešana no Rīgas Brāļu kapiem 15,86EUR*12mēn.	2224	191	
Koki, stādi				1 578
	Flokšu stādi Rīgas Brāļu kapiem 300gab.*1,80EUR	2390	540	
	Zāliena sēklas Rīgas Brāļu kapu zālāju 1,5 ha platībā atjaunošanai 20kg*6,20EUR	2390	124	
	Puķu stādi pavasara - vasaras pie Brīvības pieminekļa, Rīgas Brāļu kapos 626 gab.*1,46EUR	2390	914	
Inventārs				7 050
	Rīgas Brāļu kapu zaļās zonas uzkopšanai - zāles plāvējs, lapu pūtējs, slotas, grābekļi, kapļi, lāpstas, dārza rati, grieznes u.c.	2312	2 000	
	Saimnieciskais inventārs - birstes, spaiņi, atkritumu lāpstas, kājslauķi	2312	500	
	Inventārs zaļās zonas tehnikas uzturēšanai - skrūvgrieži, knaibles, āmurs, hidrauliskais pacēlājs, metāla grieznes u.c.	2312	700	
	Lapu pūtējs (liekams uz muguras) 600EUR*2gab.	2312	1 200	
	Krūmgriezis (trimmeris) 600EUR*2gab.	2312	1 200	
	Zāles plāvējs 550EUR*2gab.	2312	1 100	
	Motorzāģis	2312	350	

Pozīcija	Pamatojums	EKK	Summa EUR	Summa pozīcijai EUR
Benzīns, degviela, gāze (bez svētā uguns)				8 584
	Dabasgāzes patēriņš (siltumspēja kWh/kbm) 55000kWh*0,07883 EUR	2321	4 336	
	Dabasgāzes pārvaldes sistēmas pakalpojums - izejas punkts apgādei un sadales pakalpojuma mainīgā daļa Rīgas Brāļu kapos 55000kWh*0,0011339EUR*12 mēn.	2321	749	
	Sadales pakalpojuma fiksētā maksā 2,14 EUR*2gab.*12mēn.	2321	52	
	Benzīns zāles pļāvējiem, krūmgriežiem, zāģim 800h*2l*1,445EUR	2322	2 312	
	Dīzeļdegviela traktoriem 200h*5l*1,135EUR	2322	1 135	
Gāze svētajai ugunij				1 851
	Gāze Svētajai ugunij Rīgas Brāļu kapos 200 kbm mēnesī 154,22 EUR*12mēn.	2329	1 851	
Saimniecības materiāli				5 460
	Darba cimdi (kokvilnas, ādas, gumijas) un sejas maskas	2350	650	
	Saimniecības materiāli Rīgas Brāļu kapiem: plēves, atkritumu maisi, spuldzes, mazgāšanas līdzekļi, pastas, pulveris, tualetes papīrs, papīra roku dvieli, suņa barība u.c.	2350	3 315	
	Rīgas Brāļu kapu tehnikas uzturēšanai: akumulatori, spuldzes, ķēdes, trimera auklas u.c,	2350	1 200	
	Smilšu strūklas iekārtai tīrīšanai nepieciešamo smilšu iegāde	2350	295	

Pozīcija	Pamatojums	EKK	Summa EUR	Summa pozīcijai EUR
Minerālmēslojums, sveces, melnzeme				5 060
	Tehniskā sāls un smilts ietves kaisīšanai	2390	130	
	Kompleksais minerālmēslojums Rīgas Brāļu kapu zaļās zonas uzturēšanai (maiss 25 kg) 48gab.*25EUR	2390	1 200	
	Sveces piemiņas pasākumiem Rīgas Brāļu kapos - Lāčplēša dienai un Mirušo piemiņas dienai 3000gab.*0,72EUR	2390	2 160	
	Melnzeme Rīgas Brāļu kapu puķu dobēm un krūmu dzīvžogiem 0,6ha platībā 120m3*12,50EUR	2390	1 500	
	Augu aizsardzības līdzekļi	2390	70	
Dažādi, neparedzētie ar apsaimniekošanu saistītie izdevumi (tehnikas remonts, dažādi neplānoti izdevumi apkopšanas un uzturēšanas darbiem, neplānotiem tehnikas nomaiņai, utt.)				2 549
	Traktora Kubota STW37 tehniskās apskates izdevumi	2242	32	
	Traktora Kubota STW37 OCTA apdrošināšana	2242	31	
	Maksa par domēna vārda lietošanas tiesībām mājaslapai „rigasbralukapi.lv“ 10,89EUR	2250	11	
	Aeratora noma	2264	160	
	Kancelejas preces Rīgas Brāļu darbiniekiem	2311	70	

Pozīcija	Pamatojums	EKK	Summa EUR	Summa pozīcijai EUR
	Ziedu un dekoru iegādei sabiedriskiem pasākumiem Rīgas Brāļu kapos	2314	400	
	Smērvielas un eļļas traktortehnikai, sniega pūtējiem, zāles pļāvējiem, krūmgriežiem	2329	500	
	Medikamenti, plāksteri, marles saites un aptieciņa	2341	120	
	Rīgas Brāļu kapu un Brīvības pieminekļa darbinieku nodrošināšanai ar dzeramo ūdeni „Venden“ 3,06EUR*50gab.	2239	153	
	Dažādi		1072	
Preces un pakalpojumi kopā				53 889

8.4. Preces un pakalpojumi 2023

Lielākās maiņas no 2022. gada ir EUR 25 000 gadā par minimālo profesionālo apsardzi, EUR 18 000 par koku, krūmu griešanu, vainagošanu, stādiem un EUR 15 000 par vēstures pētniecības un popularizēšanas pakalpojumiem.

N.p.k.	Pozīcija	Summa EUR 2023
1	Sakaru pakalpojumi – vienas telefonlīnijas TET abonēšana un darbinieku sarunu apmaksā	150
2	Ūdens un kanalizācija – RBK ūdens apgādes un kanalizācijas izdevumi	725
3	Elektrība	11 500
4	Apsardze – Signalizācija	310
5	Apsardze – Fiziskā	25 000
6	Tehnikas apkope	2 500
7	Atkritumi	16 000
8	Koku, krūmu griešana, vainagošana, stādi	18 000
9	Ziedi un dekori sabiedriskiem pasākumiem	2 000
10	Inventārs	4 565
11	Benzīns, degviela, gāze (bez Svētās uguns)	4 000
12	Gāze Svētajai ugunij	5 000
13	Saimniecības materiāli	5 000
14	Mīnerālmēslojums, melnzeme	2 700
15	Dažādi, ar apsaimniekošanu saistītie izdevumi (tehnikas remonts, dažādi neplānoti izdevumi apkopšanas un uzturēšanas darbiem, neplānotai tehnikas nomaiņai, utt.)	8 300
16	Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu vēstures pētniecības un popularizēšanas pakalpojumi	15 000
17	Karogu mastu uzlikšana un noņemšana pie Brīvības pieminekļa (8 x EUR 500)	4 000
	Preces un pakalpojumi kopā	124 750

9. Finansējuma kopsavilkums

Plānotās izmaksas – finansējums no tekošā gada Apsaimniekošanas programmas (EUR)

Te neparādās pārpalikumi no iepriekšējā gada un finansējums no Kultūras pieminekļu konservācijas un restaurācijas programmas

	2022	2023	2024	2025
Atlīdzība	227 240,00	304 234,82	349 870,04	402 350,55
Preces un pakalpojumi	53 889,00	124 750,00	143 462,50	164 981,87
Atjaunošana/restaurācija	316 000,00	333 000,00	493 000,00	580 000,00
KOPĀ:	597 129,00	761 984,82	986 332,54	1 147 332,42

2024. gada atlīdzība aprēķināta, paredzot 2024. gadā plānoto minimālās algas kāpumu, kā arī apzinoties, ka atbilstoši Rīgas valstspilsētas pašvaldības darbinieku darba samaksas nolikumam ir atalgojuma kategorijas (piemēram – mehāniķis, apsargi, nodaļas vadītājs u.c.), kurās atalgojuma palielināšana atbilstoši mēnešalgu skalas intervāliem valsts un pašvaldību institūcijās nodarbinātajiem ierēdņiem un darbiniekiem nesniedz viduspunkta mēnešalgu, ko plānots līdz 2025. gadam pielīdzināt viduspunkta mēneša atlojumam atbilstoši amata grupai, kā arī ar mērķi piesaistīt Rīgas Brāļu kapu un Brīvības pieminekļa apsaimniekošanas programmai jomas profesionāļus, kā arī spētu nodrošināt konkurētspējīgu atlojumu jau esošajiem darbiniekiem, kā arī izvairītos no kadru aizplūšanas.

Preču un pakalpojumu izmaksu palielināšanās 2024. gadā paredzēta saistībā ar energoresursu paredzamo sadārdzināšanos, kā arī ar nepieciešamību veikt Brīvības pieminekļa vizuālo tehniskā stāvokļa apsekošanu, lai sagatavotu izvērstu darba uzdevumu par metodēm un paredzamajiem pasākumiem pieminekļa būves saglabātības nodrošināšanai. Tāpat plānota profesionālās aprūpes tehnikas iegāde darbu veikšanai – 2024. gadā – pacēlājs Rīgas Brāļu kapiem, lai nodrošinātu darbu augstumā un grūti piekļūstamām vietām, 2025. gadā plānots iegādāties preventīvās restaurācijas vajadzībām – lāzertīrīšanas aparātu.

10. Dažādi jautājumi

10.1. Komunistiskās partijas veterānu sektors

1981. gadā sāka LKP un PSKP veterānu, kā arī personālo un militāro pensionāru apbedīšana Rīgas Brāļu kapos pa kreisi no galvenā ceļa. Pēc Rīgas pieminekļu aģentūras datiem, līdz 1989. gada vidum Rīgas Brāļu kapos apbedīti 473 dažāda kaluma cīnītāji un cīnītājas par padomju varu; dažreiz arī viņu dzīves biedri.

1989. gada 23. maijā Latvijas PSR Valsts kultūras komitejas priekšsēdētājs R. Pauls lūdza Rīgas pilsētas Tautas deputātu padomes izpildu komitejas priekšsēdētāju biedru A. Rubiku izbeigt jebkuru apbedīšanu Rīgas Brāļu kapu ansambļa teritorijā. Acīmredzot lūgums tika izpildīts, ievērojot tā laika politisko situāciju.

Latvijas Republikas Augstākās Padomes lēmums „Par Brīvības pieminekli un Rīgas Brāļu kapiem“ (pieņemts 1993. gada 2. februārī) uzdod Latvijas Republikas Ministru Padomei, konsultējoties ar Brāļu kapu komiteju, starp citu: „3. 3) sakārtot Rīgas Brāļu kapu ansambli atbilstoši to izveidi autoru iecerei, nodrošinot arī nepieciešamo pārapbedīšanas darbu veikšanu.

Rīgas domes Informācijas un sabiedrisko attiecību nodaļa 2002. gada septembrī ziņoja, ka, pamatojoties uz Augstākās Padomes 1993. gada lēmuma, Brāļu kapos dusošo Padomju Savienības Komunistiskās partijas veterānu mirstīgās atliekas pārapbedīs Ziepniekkalna padomju armijas Brāļu kapos. Atzīstot, ka dažu Brāļu kapos dusošo veterānu radinieki iebilst pret pārapbedīšanu pieļāva, ka, ja radinieki izteiks vēlmi, veterānus apbedīs jebkuros citos kapos Rīgas teritorijā.

No 1994. gada līdz 2008. gada janvārim no Rīgas Brāļu kapiem uz piederīgo izvēlētu vietu pārapbedītas 113 personas.

Jāatrod atrisinājums Brāļu kapos nepiederošo apbedījumu lietā.

10.2. Kapu plāksnes

1944. gadā, laikā no 14. līdz 25. oktobrim, Veco latviešu strēlnieku nodaļā apbedīja trīs Sarkanās armijas 43. gvardes latviešu strēlnieku divīzijas 45. atsevišķās gvardes izlūku rotas karavīrus.

1945. gada jūnijā Rīgas Brāļu kapos apbedīts bijušās Latvijas armijas ģenerālis un atvaļinātais Sarkanās armijas ģenerālmajors Oto Grosbarts.

Pēc tam Rīgas Brāļu kapu centrālajā kapulaukā apbedījumi netika veikti līdz 1958. gadam, šajā laikā atsevišķi apbedījumi bijuši Veco latviešu strēlnieku nodaļā.

Latvijas PSR Ministru padomes 1958. gada 19. maija lēmumā Nr. 251 ierakstīts, ka Brāļu kapi Rīgā uzskatāmi par arhitektūras pieminekli un uzliek par pienākumu Latvijas PSR Ministru padomes Celtniecības un arhitektūras lietu valsts komitejai ņemt to valsts aizsardzībā, bet Rīgas pilsētas izpildkomitejai tiek uzdots līdz 1958. gada 20. jūlijam pārvest uz Brāļu kapiem un tur svinīgi apbedīt strēlniekus varoņus, kas Lielā Tēvijas kara gados krituši cīņās par sociālistiskās Dzimtenes brīvību un neatkarību un apbedīti citās vietās.

1958. gada 22. jūnijā pie Mātes Latvijas tēla apbedīja Sarkanās armijas majoru Leonīdu Leščinski (kritis pie Rīgas 1944. gada 14. oktobrī).

1958. gada 22. jūlijā Rīgas Brāļu kapu centrālajā kapulaukā svinīgā ceremonijā apbedīja 12 Sarkanās armijas latviešu vienībās dienējošos un mobilizētos Maskavas un Ļeņingradas apgabalos kritušos karavīrus, deviņus Otrā pasaules kara laika partizānus un Latvijas Atbrīvošanas cīņās par spiegošanu nošauto SA 15. Armijas Sevišķās nodaļas priekšnieku, un šī ceremonija beidzās, aizdedzinot Svēto uguni ar lāpu, kas atvesta no Marsa laukuma Ļeņingradā.

1958. gada decembrī izskatīja un apstiprināja nolikumu (statūtus) par Rīgas Brāļu kapiem, kurā norādīts, ka “2. Brāļu kapos tiek apbedīti vienīgi latviešu strēlnieki, kas krituši cīņās pret Dzimtenes ienaidniekiem vai arī miruši no kaujā gūtajiem ievainojumiem. 3. Brāļu kapos tiek apbedīti izcilākie latviešu karaspēku daļu strēlnieki bez tautības izšķirības. 4. Apbedīšana Brāļu kapos notiek ar ikreizēju īpašu Latvijas PSR Ministru padomes atļauju. Brāļu kapos aizliegts apbedīt privātas personas.” Tai laikā par strēlniekiem tika saukti gan latviešu strēlnieki Pirmā pasaules karā, gan Sarkanās armijas karavīri, kuri karoja 1941. gada 3. jūlijā izveidotajā 201. latviešu strēlnieku divīzijā, no 1942. gada oktobra 43. gvardes latviešu strēlnieku divīzijā, vēlāk 130. latviešu strēlnieku korpusā.

Pēc 1959. gada datiem, Rīgas Brāļu kapi bija kļuvuši par vienu no 680 Strādnieku un zemnieku Sarkanās armijas karavīru kapsētām Latvijā.

Vēlākos gados Rīgas Brāļu kapos pārāpbedīti un apbedīti: 1959. gada 4. novembrī — 4 partizāni. 1964. gada 10. maijā — divi partizāni un partizānu komandieris A. Dambergs.

1964. gada 22.–24. septembrī uz Rīgas Brāļu kapiem pārāpbedīti 65 zināmi un 74 nezināmi SA karavīri no Raiņa kapiem (krituši un miruši 1944.–1947. gadā), kā arī Padomju Savienības varonis gvardes vecākais leitnants S. I. Sribnijs, partizāns izlūks, partizāns un izlūks leitnants. Salīdzinot pieejamos pārāpbedīšanas sarakstus un datus uz esošajām kapa plāksnēm, var secināt, ka 58 zināmie karavīri apbedīti centrālajā kapulaukā, bet nezināmie (vēl 1964. gadā) Veco latviešu strēlnieku nodalījumā, un viņu vārdi noskaidroti vēlāk.

1965. gada 20. maijā pārāpbedīts partizānu grupas komandieris J. Melnalksnis (1912–1943) 1968. gadā nezināms SA karavīrs no Daugavmalas Rīgā (kritis 1941. gadā), 1968. gada decembrī vai 1969. gada janvāra sākumā SA 308. latviešu strēlnieku divīzijas komandieris pulkvedis M. Kalniņš (1896–1968, apbedīts Veco latviešu strēlnieku nodalījumā).

Nomainot daudzas bojātās kapu plāksnes 2012. gadā, padomju pusē karojošajiem atvietoja plāksnē līdz tam brīdim esošo piecstaru zvaigzni ar krustu. Šī simbolu maiņa joprojām rada sabiedrības neizpratni.

Tiek arī pieprasīta padomju spēkos sastāvošos pārāpbedīt citur, bet padomju militārie apbedījumi Centrālajā kapu laukā un Veco strēlnieku nodalījumā ir starpvalstu līguma subjekti un ir uzskaitīti Krievijas vēstniecības mājas lapā. Notiek arī regulāras pārbaudes no Krievijas puses.

Jāpiebilst, ka jau minētie partijas veterānu apbedījumi nav militārie apbedījumi, un nav pakļauti starpvalstu līgumam.

10.3. Pētniecība un popularizēšana

Rīgas pieminekļu aģentūras krājumos ir vēsturiski materiāli par Rīgas Brāļu kapiem. Tie ir vairākkārt pētīti, bet rezultāti ne vienmēr ir sakārtoti lietojamā veidā.

Pētniecība ir jāturpina, gan par pašiem objektiem, gan par apbedījumiem, gan sakopot apbedīto biogrāfijas, ar mērķi rast informāciju pieejamu Aģentūras Rīgas Brāļu kapu mājas lapā rigasbralukapi.lv

10.4. Aizsardzības zonu attīstība

Rīgas pieminekļu aģentūra pievērš uzmanību tam, ka abu pieminekļu pilnvērtīgai uztveršanai ir vajadzīga abu aizsardzības zonu attīstība. Tas sevišķi attiecas uz Brīvības bulvāra liepu aleju un laukumu Rīgas Brāļu kapu ieejas vārtu priekšā. Ir nepieciešama profesionāla diskusija un ideju skiču konkurss, kas kalpotu par pamatu detalizēta projekta izstrādei kārtībā.